

Jó Pajtás

2020. X. 8.

74. évf., 28. szám

Horváth Emese

Fotó: Diósi Árpád

**8. Jó Pajtás Liga
A vers ünnepe
Hangyavilág**

8. Jó Pajtás Liga • 8. Jó Pajtás Liga • 8. Jó Pajtás Liga

Fotó: Diósi Árpád

Fladaró Ancsi

Olyan hirtelen vált a nyári kánikulából hűvös ősz, hogy ha anya rám nem parancsol, még ma is szandálban indultam volna suliba. A hirtelen változásokkal sosem tudok mit kezdeni, csak bambán állok előttük, és olyankor teljesen lefagy az agyam. Eddig azt hittem, csak a nagyobb történések vannak rám ilyen hatással, mint mikor Nóra, az ovis legjobb barátóm egyik napról a másikra köddé vált (utólag derült ki, hogy másik városba költöztek), vagy amikor nagy negyedikéből váratlanul kis ötödikes lett belőlem, már ha értitek, mire gondolok. Úgy tűnik, mostanában az egészen természetes dolgok is (mint amilyen jelen esetben az évszakok váltakozása) váratlanul érintenek, de hogy mégse érzem rosszul magam emiatt, apa rögtön rákezdett a szokásos „nem a te hibád, minden életszakasznak megvannak a sajátos viselkedési formái” kezdetű szövegére, ami elől azonnal a szobámba menekültem. Kinek mi a hobbija, gondoltam magamban, neki újabb az, hogy mindenféle könyvekből próbál rájönni, hogyan is neveljen egy kamaszt, egy kisiskolást és egy óvodást, nekem meg marad a régi jól bevált listakészítés. Bár sokak szerint időpazarlás ilyesmivel foglalkozni, én igenis élvezem, hogy összeírom a megvalósításra váró terveimet, akkor is, ha még a felét sem sikerül véghez vinnem. Íme, az őszi minilistám:

- * Mindennap legalább fél órát mozogni
- * Gesztenyét, makkot, tobozt, egyéb terméseket gyűjteni
- * Őszi díszeket készíteni
- * Megkóstolni az összes teát, ami otthon található
- * Almát és tököst sütni
- * Avarban ugrálni
- * Fahéjas tejberizst enni
- * Családi moziestet tartani
- * Jó idő esetén kirándulni, nagyokat sétálni
- * Hideg estéken az ágyban olvasni

Hajni nagyot nevetett, amikor meglátta az irományt, de kifigyeltem, hogy azért titokban átmásolja a füzeté hátuljába. Talán ezúttal együtt is teszünk majd néhány pipát a sorok végére.

EZTFILÓZDKI!

Ne álld el előlem a napot!

Időszámításunk előtt pár száz évvel hatalmas botrány tört ki egy görög városban, mert az egyik bankár fia pénzt hamisított. A csaló nem volt más, mint a később híressé vált filozófus, Diogenész. A fiút tettéért megfosztották polgári rangjától, tulajdonától, és száműzték a városból.

Diogenész filozófiája mellett különc, furcsa viselkedéséről vált híressé, az anekdoták szerint állandóan azon mesterkedett, hogy hogyan tudja megbotránkoztatni vagy megtréfálni az embereket. Platón emiatt „örjögő Szókratésznek” nevezte a filozófust.

A száműzetés tapasztalatából azonban filozófiai gondolatokat formált: azt hangoztatta, hogy értelmetlen mások véleményével foglalkozni, mert ha nem törődünk környezetünk meglátásaival, akkor igazi szabadságot élhetünk meg. A filozófus ennek tudatában élte az életét: egész évben a szabad ég alatt élt (állítólag egy hordóban húzta meg magát), személyes és használati tárgyak nélkül járta a görög városokat, a piactéren evett, aludt és ott is végezte el a dolgát. Nem törődve mások sértődékenységével, véleményét egyenesen az emberek szemébe mondta, gúnyolta a hatalmasokat is. Sokaknak meggyőző és vonzó volt ez az életforma, így követték Diogenészt, megalapítva a cinikusok filozófiai iskoláját.

Diogenész mindeközben nagy hírnévre tett szert, egy nyári napon Nagy Sándor hadvezér is meglátogatta. Az anekdota szerint Diogenész éppen a fűben heverészett, mikor Nagy Sándor a filozófus elé ért, és így tette próbára:

– Kérj tőlem, amit csak akarsz!

Diogenész, akinek anyagi javakra nem volt szüksége, így válaszolt:

– Ne álld el előlem a napot!

Nagy Sándor erre azt mondta:

– Ha nem Nagy Sándor volnék, Diogenész szeretnék lenni.

Tóth Tamara

Paul Klee: Az aranyhal, 1925 (olaj, vízfesték papíron nagy táblán)

Az Aranyhal Klee egyik legegyszerűbb, első látásra is áttekinthető, mégis sejtelmesnek tűnő műve. A szimmetrikus képet vízi jelenet szegélyezi: a sötéték hírnárfelések, zsurlók és hullámfodrok között kisebb vörös halak úsznak. Középen, széles sötét sávban fényes halóriás látható. A festményt a színek és formák, arányok és fények feszültsége uralja. Mégsem megszokott vízi tájképet látunk, ugyanis a hal szemszögére kerül a hangsúly.

Írjatok, jelentkezzetek!

Oldalaink nyitva állnak előttetek. Mindegyikhez hozzászólhattok, minden rovathoz kérdéssel, kéréssel, javaslattal fordulhattok:

- Adjatok tanácsot Jusztikának;
- Küldjétek sok-sok rajzot, fogalmazást, verset, valamint rajzokat a Rügyfakadásba;
- Írjátok meg, mi érdekel legjobban benneteket a történelemmel, földrajzzal kapcsolatban;
- Küldjétek el az iskolátokban, közvetlen környezetetekben történő eseményekről szóló híreket, tudósításokat;
- Bizalmas kérdéseitek, gondjaitok megoldásához kérjétek tanácsot Bori Mária pszichológustól;
- Próbáljátok megfejtetni a rejtvényeket, fejtörőket;
- Kutassatok és válaszoljatok nyereményjátékunkban feltett kérdésre;

Tegyük közösen olyanná a Jó Pajtást, hogy nektek is, és nekünk is tetszen. Várjuk jelentkezésüket! Címünk a régi: Jó Pajtás szerkesztősége, 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1. Az e-mail-címünk pedig a következő: jopajtas.szerk@magyarszo.rs.

Vidám gyerekek a vízparton

Kishorgászaink nyolcadszor is végighorgászták azt a versenysorozatot, amely csak a kívülállók számára tűnik egyszerűnek. Mert aki belekóstolt, az tudja, nem könnyű. A vízparti események ugyanis nem a kényelemtől szólnak. Szél, eső, perzselő nap, hőség, forró délelőttök, fázós hajnalok, nehéz terep, csúszós talaj... És ami a legrosszabb, van, hogy nem harap a hal.

Legalábbis a mi csalink nem érdekes számára, a szomszédét, meg a többi vetélytársát pedig falja. Ez sokkal rosszabb annál, mint amikor nincs hálózat, vagy lefagy a képernyő. De van egy lényeges különbség a virtuális bonyodalmak meg a vízparti történések között. Az időjárás viszontagságaira a kishorgász oda se néz, tehát nem azokról van szó. Hanem arról, ami a haljárással kapcsolatos, ami megszüntetheti a kapáscsendet, növelheti a zsákmányt és amire a horgász tud hatni. Ügyeskedhet az etetőanyaggal, a csalival, a szereléssel. Visszaforgathatja a filmet, hogyan is járt el akkor, amikor hasonlóan nem zabált a hal, és milyen tanácsot adott akkor a csapatvezető, a nagypapa, vagy aki elkísérte a versenyre... A vízparton nem az idegesség, hanem a nyugalom az úr. A történet pedig nem a bosszúságról, a megoldhatatlanról, hanem a megoldás kereséséről szól. És mekkora öröm, amikor ez sikerül...

A közelmúltban az óbcei csatornaparton megtartott záróversenyen kishorgászainknak ez sikerült. Megtálták a halat, horogra csalták, megfogták, mérés után visszaengedték. Valamennyiüknek jutott hal. De szóljunk az eredményekről a száraz szám adatok felsorolása nélkül.

A lányok csak egyéniben versenyeztek, itt nagy fölényrel a temerini színekben versenyző

Maja Rogulić diadalmaskodott, aki az öt fordulóból négyet megnyert. A fiúk kiscsoportjában a péterréveiek minden szektort megnyertek, méghozzá meggyőzően, tekintélyes zsákmánykülönbséggel. A nagycsoportban ádáz küzdelem alakult ki a kitűnően horgászó temerini fiúk és a fiúk mezőnyében versenyző péterrévei lányok

8. JÓ PAJTÁS LIGA

között. Kevés az olyan sportág, ahol a hölgyek a férfakkal egyenrangúan versenyezhetnek. A történehez tartozik, hogy a péterrévei versenyhorgászatnak évtizedekre visszatekintő hagyományai vannak. Ennek ismeretében nem meglepő, hogy **Vadnai Noémi**, **Kalapos Kitti** és **Horváth Emese** ezeknek a hagyományoknak megfelelően szerepelt, és folyamatosan ostromolta a dobogó csúcsát, a temerini fiúk azonban ügyesebbeknek bizonyultak.

A legeslegfontosabb viszont, hogy az eltelt nyolc év kb. negyven versenye alatt egyetlen összejördülésre sem került sor a gyerekek között. A vízpartra járó gyerekek ugyanis nemcsak vidámak, mosolygósak, hanem kiegyensúlyozottak is. Mert akár pedzi, akár nem, a víz elviszi a negatív energiát. A szeressük egymást, gyerekek! a vízparton mindig is magától értetődő volt. Külön világ ez, aki nem része, az nem érti.

Buzás Mihály

A záróforduló eredményei

Fiúk, kicsoport

1. Péterréve 3 (1+1+1), 2. Szaján 8 (3+3+2), 3. Pisztráng, Óbecse 11 (2+4+5), 4. Gunaras 11 (4+2+5) szektorponttal.

Fiúk, nagycsoport

1. Temerin 5 (3+1+1), 2. Péterréve 6 (2+3+1), 3. Pisztráng I., Óbecse 8 (1+4+3), 4. Pisztráng II., Óbecse 13 (4+2+6), 5. Pisztráng III., Óbecse 16 (6+5+5), 6. Szaján 15 (5+6+4) szektorponttal.

Végeredmények

Lányok

1. Maja Rogulic (Temerin), 2. Kalmár Zselyke (Ada), 3. Hanák Vanessa (Óbecse).

Lányok a fiúk mezőnyében

1. Horváth Emese (Péterréve), 2. Vadnai Noémi (Péterréve), 3. Kiss Emma (Péterréve).

Fiúk, kicsoport

1. Pataki Márk (Péterréve), 2. Hallai Viktor (Péterréve), 3. Szokol Viktor (Szaján).

Fiúk, nagycsoport

1. Faragó Szabolcs (Temerin), 2. Lahos Andreász (Temerin), 3. Bálint Roland (Temerin).

Nyolcadik alkalommal gyűltek össze a horgászatot kedvelő gyerekek az óbecsei csatornaszakaszon. Ki milyen halat fogott, miért vonza a vízpart és a szerencsén múlik-e vagy valami máson a sikeres halfogás? Erre is igyekeztünk fényt deríteni... Megtudtuk, hogy az idei bajnokot, a temerini **Faragó Szabolcsot**, tíz éve folyamatosan foglalkoztatja a horgászás. Szinte minden horgászműfajban otthonosan mozog.

– Az apám is nagy horgász volt és nagyapám is, vagyis az egész család. Kedvenc módszereim közé tartozik a pörgetés, de szoktam fenekezni meg úszózni és csukázni is. Nem teszek nagy különbséget a technikák között. Egyedül, amit nem nagyon szeretek az a pontyozás. A klasszikus pontyozásnál vagy jön, vagy nem jön hal. Járok horgásztavakra is, de főleg a Jegricskára megyek horgászni Temerinbe. A legnagyobb hal, amit eddig fogtam, az egy három kilós csuka volt, amit élő csalihallal fogtam ki. A mai verseny elég jól alakult. Elejében megpróbáltuk a kicsiket megfogni, de akkor hallottuk a hírt, hogy följebb nagyobb halakat fogtak, így megpróbáltam én is, és tényleg jöttek a halak. Többnyire küszöket fogtam, de volt néhány dévérkeszeg, legtöbb azonban a karikakeszeg és a laposkeszeg volt.

A 12 éves péterrévei **Horváth Emese** a fiúk mezőnyében aratott sikert.

– Kicsit rosszul érzem magam a verseny után, mert jobb eredményt is elérhettem volna. Nem fogtam meg a halakat. Lehet, hogy a szerencsén múltott. Tavaly óta foglalkozom

horgászással. Nagyapám öt éve szerepel bíróként versenyen és az unokatestvérem, Koliger János is sikereket halmozott, többször is megnyerte a Jó Pajtás Ligát.

A 13 éves **Kalapos Kitti** szintén a péterrévei csapatot ékesíti. Egy évvel ezelőtt nyúlt először a horgászbothoz...

– Az hogy a fiúk mezőnyében vettem részt nem számít sem előnynek sem hátránynak, a siker nem ezen múlik. Lehetett volna kicsit jobb is a mai verseny, de jó így is. Szeretem ezt hobbít, mert csak ülök és figyelhetem a vizet. Ez szórakoztató és nyugtató is, és a barátaim is ezzel foglalkoznak. Kedvenc halam a naphal. Ezt szeretem a legjobban. A fehérhalat pedig a legkönnyebb kifogni.

A péterrévei **Pozsár Leó** hatodik osztályos kora óta jár horgászversenyekre.

– Igaz, hogy a mai verseny elég jól alakult, de nekem mégsem ment olyan jól a pecázás. Nem tudom, hogy mi volt az oka. A küszöket szeretem legjobban fogni, mert míg én fogok öt kisebb halat, valaki fog egy kicsivel nagyobbat, akkor nekem már előnyt jelent a súly, mivel az ő egy nagy hala kevesebbet nyom, mint az én öt kicsim. Ma fogtam naphalat, sügért, küszt, vörösszárnyút, bodorkát... Ma nem akasztottam nagyobb halat, de gyakran járok horgásztavakra is, ahol pontyozni szoktam. Egyszer voltunk Belgrádban, de mostanában gyakrabban járunk Zsablyára. Itt fogtam egy 16 kilós halat is, de átlagban 6-8 kilós halakat fogunk ki. Ilyenkor korszerű pontyozást alkalmazok. Általában az egyik barátommal megyünk, aki kölcsön adja a botjait, mert neki több van.

„A vers csak születik,
mint ahogyan születik a szél.
Vagy a virág,
Vagy a falevél.
Szellő a vers, s én azt hiszem,
a végtelen küldi vele nekünk
Világ-virágok bűvös illatát.”

– olvashatjuk Wass Albert A vers című gyönyörű költeményében.

A vers csak születik címmel először hirdette meg a nyáron magyar és szerb nyelven az óbecsei Népkönyvtár a nemzetközi versíró versenyt.

Ismét a könyvtár hangulatos kerthelyiségében került sor az ünneplésre, mert ünnep volt ez, a költészetet kedvelő diákok ünnepe. Először **Fenyvesi Szilvia** és **Rab Virág Éva** könyvtárosok köszöntötték az egybegyűlteket. A verspályázat kiemelt első helyezettje **Koncz Villó**, az óbecsei Petőfi Sándor iskola ötödikes tanulója, első helyezett pedig **Bálint Alex**, a Sever Đurkić iskola hetedikes diákja lett. A második díjat **Rigó Márk**, harmadikat **Lovas Fióna** kapta. Mindketten a Sever Đurkić iskola hatodikosai. A zsűri dicséretben részesítette az ötödikes **Balázs Adélt**, a helyi Samu Mihály iskola ötödikes tanulóját. Az óbecsei Népkönyvtár a támogatóknak köszönhetően értékes nyereményeket biztosított a pályázat legjobbjai számára.

A kiemelt első helyezett, az ötödikes Koncz Villó részt vehet a Szép Szó Táborban, melyet a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesülete szervez. A pályamunkákat beküldő összes tanuló pedig az óbecsei Népkönyvtártól köszönetlevelet kapott.

A könyvtár igazgatónője, **Lovas Đijanata** örömeit fejezte ki, hogy ilyen sok jó versírója van a városunknak, s jövőre ismét szerveznek versíró versenyt.

Hogy mióta írnak verset, milyen téma foglalkoztatja őket, elmesélik a díjazottak.

Villó: Elsős korom óta írok verseket, a tanító néni is megdicsért. Írtam már a kistestvéreimnek is. Mostanában az iskoláról, a barátaimról írok. Örülök az első helyezésnek, és hogy mehetek a Szép Szó Táborba, mivel szeretek szavalni.

A vers ünnepe

Alex: Ez volt az első versem, Milyen is a szerelem? a címe. Szerintem sikerült, mert első helyezett lettem. Nekem is tetszik. Jött ez az ötlet, gondoltam, megírom. A lányról írtam, akit kedvelek az osztályban. Igazából az érzéseimet írtam le, s szerintem elég jól sikerült. Ha lesz még versíró verseny, ismét írok.

Márk: Nekem is ez az első versem, a jelenlegi helyzetről: A COVID-19 címmel írtam le gondolataimat, a távoktatás nehézségeit, a barátok hiányát. Először írtam verset, és mindjárt nyertem! Ha legközelebb a fociról kell írni, lehet, hogy születik ismét egy szép vers.

Fióna: A három verset, amelyekkel pályáztam, még a karantén ideje alatt írtam, s mikor júniusban meghirdette a Népkönyvtár a versíró versenyt, átdolgoztam, mert elég amatőrök voltak. Sokat javítottam rajtuk. Anyukámnak meglepetésnek szántam, hogy én is tudok verset írni. Különbösen sokat olvasok, valószínű ezért is bővült a szóincsem, s nem volt nehéz megírni. Senkinek sem engedtem, hogy belejavítson. Azt hiszem, ezután is írok majd verseket.

Adél: Két verset is írtam: Szülinap és Az ecset címmel. Apukámnak írtam a verset szülinapja alkalmából. Már második koromban is írtam verset. Szeretek festeni, s egy festés alkalmával született Az ecset című versem.

Alex verse:

Milyen is a szerelem?

*Milyen is a szerelem,
Elmondom én röviden:
Mi zajlik a szívemben
És mi a lelkemben.*

*Szerelmesnek lenni
Oly csodás dolog!
Iskolába is kedvem van menni
Ha Órá gondolk.*

*Millió kis pillangó
Kel szárnyra bennem.
Két szemem ragyogó,
Ha rám tekint lesben.*

*Szerelmesnek lenni
Olyan szép és jó!
Minden gondom elolvad,
Mint tavasszal a hó.*

Koncz Erzsébet

Kalandozás Könyvországbán

A Szabadkai Városi Könyvtár XII. Kalandozás Könyvországbán elnevezésű olvasásnépszerűsítő akciójának nyereményhúzását szeptember 23-án tartották meg. A játékban mintegy 800 diák vett részt. Értékes ajándékok – melyeket a támogatók biztosítottak – lettek kisorsolva. A szabadkai Jovan Jovanović Zmaj iskolából is több alsós és felsős diák nyert. Érdeklőségként hírül adjuk, hogy a Kujundzity testvérek – Tifani, Noel és Leon – mindegyikére rámosolygott a szerencse. Felvételükön a testvérek büszkén pózolnak az ajándékkal.

Jusztika igazsága

Mindent az utolsó pillanatban

Hát, mostanában nem vagyok valami elégedett magammal. MIN-DENT az utolsó pillanatban csinálók. Ennyire lusta vagyok? Nem tudom. De már nagyon elegendem van. Ha megyünk valahova, mindig utolsónak készülök el. Este oldom meg a házikat. Azon a napon kezdem el gyakorolni a zongoraleckét, mikor órám lesz. Mindezek következménye pedig az, hogy a határidő napján jut csak időm írni nektek. Szerencsére számomra az írás inkább hobbi, nem kötelező munka, de nem akarom, hogy összecsapottak legyenek a történetek. Mert annyi dolgot tudnék mesélni nektek, de nincs időm mindent megírni. Mert nem annyira könnyű dolog ez az egész. Fejben pontosan kigondolom, hogyan fogok valamit leírni, aztán mégsem úgy jön össze, mint szeretném. Mostanában egyébként is fáradt vagyok, van, hogy nem alszom eleget. Aztán az edzéseim is elég későn vannak, hétfőn este például kilenc óráig tart. Ezzel a „mindent az utolsó pillanatban csinálók” dologgal kapcsolatban ma is volt egy kellemetlen élményem. Zongorából kellett kottákat fénymásolni. Apát kértem meg a dologra. Fél órával azelőtt kezdtük el, hogy indulnom kellett volna az órára. Van nyomtatónk, pár perc alatt meglesz ez – gondoltam. De tévedtem. Apa véletlenül fordítva fénymásolta le az oldalakat, újra kellett kezdenie. Ekkor még mindig volt idő, hogy befejezzük, de ő ideges lett, és még egyszer elrontotta. Később már mérgében szitkozódott, kiabált és össze-vissza gyúrta a papírokat. A végén nem fénymásoltunk le semmit, mert elkéstem volna az óráról. Különbén tényleg nem tudom, miért hagyom az utolsó pillanatra a dolgokat. Kicsit természetellenes például számomra, hogy ne csak azokat a házikat oldjam meg, amilyen óránk másnap lesz. Nem tudom a megszokott rendszerem nélkül felállítani a fontos-

sági sorrendet. Próbálkoztam napi tervet írni, ami bejött, úgyhogy nem is tudom miért hagytam abba... Jaj, erről az esti tanulásról le kell szoknom. Bár Andrea még rosszabb nálam. Hajnali háromig fent maradni... Tényleg, Andreáról jut eszembe. Nem is meséltem el, kivel találkoztunk pár napja. Éppen hazafelé tartottunk a suliból. Egy fiú jött velünk szembe. Először nem láttam rendesen az arcát, de amikor közelebb ért... Ádám volt az. Igen, ő. Nem annyira örültem, hogy találkoztunk. Utoljára júniusban láttam, a medencén futottunk össze. Az elején nem is tudtam, hogy Ádám is ott van, csak akkor jöttem rá, mikor valaki hátulról belelökött a vízbe. Hát persze, hogy ő volt az. Elég megalázóan jött ki az egész, mert váratlanul ért a „támadás”, ráadásul azok a szerb fiúk is rajtam vigyorogtak, akik a mellettünk lévő ugratónál álltak sorba. Szóval igyekeztem az utóbbi időben elkerülni Ádámot. Kihagytam a közös osztályfőnöki programot, mert tudtam, hogy ő is ott lesz. Félttem, hogy még mindig „érzek valamit iránta”. Mert az az igazság, hogy folyton zavarba jövök, ha a közelében vagyok. De egyébként meg nem tetszik, nem is okos, nem is jóképű... Tényleg nem! Foglalom sincs, miért foglalkozom vele annyira. Ha ez a szerelem, nem kérek belőle. Ráadásul még az is bosszant, hogy mióta legutóbb láttam, Ádám hatalmasat nőtt. Tudjátok, mennyivel magasabb már nálam?! Ez nem ééé! Jaj nekem, megőrülök. Segítsetek kérlek! Ti mit tennétek a helyemben? Szerintetek most komolyan szerelmes vagyok Ádámba? És ez az „utolsó pillanatban csinálom a dolgokat” problémámra tudtok valami megoldást? Ha igen, kérlek, írjatok a jusztikamegmondja@gmail.com e-mail-címemre. Várom válaszaitokat! A következő részben pedig újra találkozunk.

A magyarcsernyei iskola diákszenvedélyének tagjai egy plakátot készítettek arról, hogyan tudunk védekezni a koronavírus terjedése ellen. A plakátra rajzok készültek a helyes és gyakori kézmosásról, a sok gyümölcs fogyasztásáról, a kötelező maszkviselésről az iskolában... A kész alkotás a földszinti folyosó jól látható részébe került.

A diákszenvedély tagjai: **Biacsi Áron, Bugyi Réka, Vastag Evelin, Nagy Marina, Tóth Viktor, Kiss Anett, Bokor Vivien.** A diákokat munkájukban segítette **Kónya Lívია** iskolapszichológus.

Bokor Vivien,
a diákszenvedély elnöke

Tekeredett a kígyó

A magyar népmeséket 2005 óta ünnepeljük Benedek Elek születésnapján, szeptember 30-án annak érdekében, hogy a mesék fennmaradjanak és a mesékben élő bölcsességet tovább adjuk az új generációk számára. A temerini Vándor Bábszínház minden évben ezen napon mutatja be az évad első előadását a temerini kis közönségnek. Az idén a járványügyi helyzet miatt a bemutató helyett interaktív bábos foglalkozásokat tartottak a temerini elsősöknek. A foglalkozások kisebb csoportokban, három helyszínen valósultak meg. A kisdíákok elkészíthették saját kígyóbábjukat, különböző népi játékokkal és mondókkal ismerkedhettek meg, illetve egy bábjátékot nézhettek végig.

– Előadásaink és rendezvényeink szorosan kötődnek a magyar népi kincshez. Népmeséket, népdalokat és népi játékokat dolgozunk fel. A mai napot a kígyó témája köré építettük. A sárga hasú kicsi kígyócska című népmesét választottuk ki, melyet Gusztonyi Endre adott elő – mondta **Garbac Sarolta** a Vándor Bábszínház tagja.

Tóth Lívia, a bábszínház elnöke a bábkészítés fortélyaihoz vezette be a kisdíákokat. Segítségével egy kígyóbábot készíthettek el krumplis zsákból és befőttes gumikból.

– Véleményem szerint jól sikerült a rendezvény. Igyekszünk teljes képet alkotni egyrészt a munkánkról, másrészt pedig a bábozás többféle szegmensét is törekedtünk megmutatni. Nagy hangsúlyt fektetünk a bábos műhelymunkákra, az a tapasztalatunk, hogy az előadásokon túl ez az út, ami követhető. A szülők szeretnek a gyerekekkel együtt eljönni ilyen rendezvényekre – tette hozzá Lívia.

A harmadik helyszínen **Lukács Sára** logopédus és néptánc tanár foglalkozott a gyerekekkel, aki első alkalommal vett részt a szervezésben.

– Mivel a mai nap témája a kígyó, ezért kígyós játékokat és mondókat gyűjtöttem össze, nem elfeledve a sz hang gyakorlását, ami gyakran előforduló hanghibának számít. Itt észrevétlenül be tudtam csempészni a kígyóhangnak a gyakorlását – mondta Sára, aki jól megmozgatta a gyerekeket.

A kisdíákok tetszését egyöntetűen a bábjáték nyerte el. A darab szerzői az eredeti meséhez igazodva a jó és a rossz tulajdonságokra hívták fel a figyelmet. A gyerekek pedig sok kacagással és tapssal jutalmazták a játékot.

– Azért tetszett ez a legjobban, mert itt meséltek és játszottak is a szereplők. A nagy kígyó pedig nagyon tetszett. Jó volt, hogy mi is részt vehettünk az előadásban, a juhász sokszor tőlünk kérdezte meg, mit tegyen – mesélte Tóth Dávid.

A társulat munkáját a Bethlen Gábor Alap támogatja, az idei rendezvényeiket a Tartományi, Oktatási, Jogalkotási és Nemzeti Kisebbségi – Nemzeti Közösségi Titkárság és a Temerini Önkormányzat segítségével valósították meg. • **já**

Szavalásra fel a Jó Pajtással!

A 10. Szűcs Imre Gyermekevers- és Prózamondó Verseny meghirdetése

Szűcs Imre Gyermekevers- és Prózamondó Versenyünket minden évben Udvarnokon (Banatski dvor) tartottuk november második szombatján, ugyanis ebben a bánáti falucskában született versenyünk névadója, szerkesztőségünk néhai oszlopos tagja. **Az idei vetélkedő azonban a jelenlegi helyzet miatt rendhagyó módon alakul. A jelentkezőktől maximum 5 perces videókat várunk.**

Jelentkezési határidő, illetve a felvételek be-
küldésének határideje: **2020. október 30.**

A feltételek a következők:

* Legfeljebb 5 perces videófelvétel a tanulók adataival (név, kor, osztály, iskola, település, felkészítő pedagógus, telefon, valamint a kiválasztott mű szerzője és címe)

* A felvételt az alábbi módok egyikén lehet elküldeni a vers.proza.jopajtas@gmail.com e-mail-címre:

– feltöltés Google Drive-ra, majd megosztás a fenti e-mail-címmel;
– elküldés az ingyenes WeTransfer oldal segítségével

* A megmérettetésre A VAJDASÁGI MAGYAR KÖLTÉSNET és PRÓZA EGÉSZÉBŐL lehet művet választani. A népmese kivételével minden olyan prózai mű számításba jöhet, melynek ismert a szerzője és vajdasági.

* Akárcsak tavaly, ezúttal is egy-egy korosztályban iskolánként legtöbb egy tanuló indulhat. A tanintézmények mellett művelődési egyesületek is benevezhetnek a tanulókat.

* A versenyen természetesen részt vehet minden vajdasági általános iskolás tanuló.

* Négy kategóriát hirdetünk:

1. korcsoport: 1–2. osztályosok
2. korcsoport: 3–4. osztályosok
3. korcsoport: 5–6. osztályosok
4. korcsoport: 7–8. osztályosok.

* Felkészüléshez ajánljuk a Bordás Győző válogatásában 2013-ban közreadott **Ezüsttulpán** című kötetet, mely a vajdasági magyar lírából válogatott, és a Szép Magyar Könyv címet elnyerő kiadványunkat, a **Tigrisléleket**, mely vajdasági szerzők prózájából ad válogatást.

* A győztéseket ezúttal is megjutalmazzuk.

Reméljük, hogy az idén is vállaltjátok a kihívást és örömmel válogattok a vajdasági magyar irodalom alkotásaiból, hisz ez a verseny jó alkalom arra, hogy vidékünk szülőiteinek munkái se merüljenek feledésbe. Bízunk abban, hogy ismét szép számban jelentkeztek sok település számos iskolájából. Kérjük a tanárokat, hogy az idén is vállaltjátok fel a versenyt! Mindennemű kérdéssel hozzánk fordulhatnak a 021/457-100-as telefonszámon, vagy a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címen.

Várjuk jelentkezéseket!

Szülőfalum

Az én szülőfalum Padé. Ez a falu az Aranka és a Tisza folyó mellett helyezkedik el.

Padé Árpád-kori település. Nevét már 1256-ban említette egy oklevél mint a Csanád nemzetség ősi birtokát. A török hódoltság kezdetekor szerbek telepedtek le ezen a vidéken. 1582-ben Padét csak öt szerb juhász lakta. A török hódoltság után, 1717-ben már 20 ház állt itt. 1814-ben padéi Diván Konstantin, majd Diván György volt a falu földesura, aki 1842-ben felépíttette a római katolikus templomot. A templom mellett van még a falumnak egy nagyon szép kastélya, amit a Schulhoff-kastély néven emlegetnek. Nemrég felújították a padéi Takáts Raffael Magyar Kultúrkört, és egy új benzinkút is épült, amely nagyon népszerű lett Padé tág szomszédságában. Nagyon szeretem ezt a falut, főleg azért, mert amilyen kicsi, annyi lehetőség van benne. A várossal ellentétben tiszta a levegője. Ezt azért szeretem, mert akár az egész napunkat is kint tölthetjük. Nyáron faluhelyent, mint Padén is, ritka az a gyerek, aki otthon m arad. Ilyenkor összehívjuk az egész osztályt, mindenki hozza vagy a biciklijét, vagy a rollerét, és szeljük a falut. Közben beszélgetünk. Telik az idő, és elérkeznek azok a hetek, amiket mindenki nagyon vár. A búcsú előtti hetek. Ekkor kerül megrendezésre a futballturné, ami minden este hat körül kezdődik. Ilyenkor szórakozunk, találkozzunk a külföldi, vagy más faluból érkező barátainkkal. Amikor eljön a padéi búcsú ideje, még több ember jön, mint a turnéra. A búcsún mindig van körhinta, vattacukor, emléktárgyak és még sok más. Amikor eljön a szeptember elseje, mi is iskolába indulunk. Ezt az időszakot nem nagyon kedveljük, de nagy örömünkre van téli szünet is. A Mikulást és a karácsonyt a családdunkkal töltjük. Szilveszterezni egymáshoz járunk. Nem az osztály, inkább a rokonok és a vidéken élő barátaink. Aztán ismét jön a tavasz. Amikor melegszik az idő, az mindig örömünkre szolgál. Május 1-jén az osztály nagy része együtt majálisozik az erdőben.

Nagyon szeretem Padét, mert itt élnék a barátaim és a családom. Számomra a kis falum a világ közepe.

Pásztor Ivett, 6. osztály, Szervó Mihály iskola, Padé

Rákóczi udvarában jártam

Számomra az a nap is úgy kezdődött, mint a többi. Azóta, mióta számúzték abból az országból, ahol gyerekkorom óta éltem. Mivel nem volt otthonom, Rodostóban koldusként tengődtem.

Ebédidő táján egy fiatalember sétált az egyik barátjával. Hallottam, hogy anyanyelvemen beszéltek. Megszólítottam őket. Egy pár szót váltottunk egymással, majd megkértek, hogy menjek el hozzájuk ebédre. Egy hintó jött értünk, és elvitt minket a kastélyba. Mikor már a közelben jártunk, láttam, hogy milyen csodálatos a vendéglátóm háza. Az udvarba érve gyönyörű virágok és szobrok látványa fogadott. Szolgálólány futott ki, és köszöntött minket Rákóczi fejedelem kastélyában.

Dudás Heidi Heléna, EmArt Műhely, Szabadka

Az állam a földet súrolta, úgy lenyűgözött a csodaszép udvar. Miután kiszálltunk a kocsiból, a cseléd közölte velünk, hogy egy kicsit várunk kell az ebédig. Ajánlotta, hogy a fejedelem addig vezessen körbe az udvarában, így a kastélyt is bemutatthatja nekem. Nagyon örültem a hír hallatán. Lehetőségem nyílt megszemlélni ennek a gyönyörű épületnek minden egyes szegletét. Először az udvart mutatta be és mesélt a szobrokról. Szerencsém volt, hogy ez a látogatás nyáron történt. A virágok a legszebb színükben pompáztak. Volt ott piros, lila, sárga és még sok más színű. Körbejártuk az egész udvart, majd szólt a cseléd lány, hogy elfogyaszthatjuk az ebédet. Beléptem az ajtón, és megcsapott a sült őz illata. Mikor az ebédlőbe értem, láttam a csodálatosan megterített asztalt és csillárt, ami egy olyan mennyezetről lógott le, ami tele volt festve gyönyörűbbnél gyönyörűbb festményekkel. Helyet foglaltunk, és már hozták is a pincérek az előételt. Finom, magyar tyúkhúsleves volt. Miután elfogyasztottuk a levest, hozták a főételt. Az előre megjósolt sült őz volt az. Mikor megettem belőle az első falatot, csak a szakácsot tudtam dicsérni, és persze a vadászt, aki elejtette a vadat. Majd következett a desszert, egy csokiöntetes epertorta. Mit ne mondjak, a cukrász is jól végezte dolgát. Az ebéd után bepótoltuk az elmaradt kastélynézést. Belül is minden káprázatos volt, ugyanúgy, mint az udvaron. Mindenféle arany kiegészítők díszítették az összes termet. Teljesen elvarázsolt a látvány. S bár a fejedelem csak a földszintet mutatta be, mert később a számára elmaradhatatlan pihenés következett, minden percét élveztem ennek a kirándulásnak.

Sajnos, hamar véget ért ez a szép nap, kimondhatatlanul hálás voltam, hogy körbenézhettem a magasságos fejedelem lakhelyét, ahol a mindennapjait tölti.

Deák Imola, 6. osztály, Szervó Mihály iskola, Padé

Melyik utat válasszam?

Sokat gondolkodtam, de lehet, a véleményem még változni fog.

Most úgy tűnik, ez a végleges döntés. Átböngészttem az iskolákat, szakokat, és mindent, ami fontos számomra. Amit először eldöntöttem az az, hogy valahol a közelben legyen az iskola, így Szabadkát választottam. Kiskoromban sok elképzelésem volt, de rájöttem, hogy amit akkor gondoltam, most már helytelen döntés lenne. Azt választottam, ami nemcsak szakmailag áll közel a szívemhez, hanem az iskola közelségét is szem előtt tartottam. Bátyám volt iskolájára esett a választásom. Senkinek sem mondtam el, mert lehet, ez még nem végleges, sosem tudhatom, mi fog változni. Halottam, hogy az osztályból még két lány arra a szakra szeretne iratkozni, és ugyanabba az iskolába, ami örömhír számomra. Félek, hogy nem fogok elérni elegendő pontszámot a közlekedési szakhoz. Szeretném, ha ebben a tanévben is ugyanolyan jól teljesítenék, mint az előzőben.

Reménykedem, hogy minden jól fog végződni. Igyekszem. Bízom benne, hogy sikerülni fog.

**Viki Krgović, 8. osztály,
Hunyadi János iskola, Csantavér**

Erdélyi Pataki Lára, EmArt Műhely, Szabadka

MINDENNAPI TALÁL MÁNYOK

Konzervnyitó

Csak 1931-ben, csaknem 130 évvel a konzerv feltalálását követően jelent meg a konzervnyitó. Azt megelőzően kalapácsot és vésőt használtak erre a célra. Rögzített nyitók az 1850-es évek végén kerültek forgalomba, nyitásra használható éles szélű korongok pedig az 1870-es években. Még 60 évet kellett várni, amíg e két elemet egyetlen eszközben egyesítették.

Az első konzerv

Nicolas Appert párizsi szakács és cukrász az 1700-as évek végén kezdett kísérletezni az élelmiszerek tartósításával. Részleges sikereket ért el levesekkel, zöldségekkel, gyümölcslevekkel, lekvárokkal és szirupokkal. Üvegben tárolt, parafadugóval és viasszal eltömített, tartósított élelmiszereit forró vízben áztatta, mielőtt a raktárba tette volna őket. A hollandok már az 1770-es évektől árultak fémdobozban tartósított lazacot, de a nagy léptékű kutatásnak az adott lendületet, hogy 1800-ban Bonaparte Napóleon 12 ezer frankot ajánlott annak az iparosnak, aki egy új módszerrel tartósítani tudja az élelmiszert.

A Massy városában, Párizshoz közel működő üzemben készültek a világ első konzervjei. Akkor még üvegekbe csomagolták a tárolt élelmiszert. A fém használatától nem véletlenül tartózkodtak: Franciaországban akkoriban csak satnya minőségű bádogot lehetett szerezni. De Appert bebizonyította, hogy a vastag, nagy szájú üvegben mindent lehet tárolni: tojást, tejet, húst és levest is.

Visszatekintés az időben

Honnan tudjuk, mi történt évmilliárdokkal ezelőtt? Amikor a csillagokhoz vezető óriási téren át nézünk, lehetetlen szétválasztani a teret és az időt. Csak akkor látunk objektumokat, amikor a tőlük jövő fény elér hozzánk. Minél messzebb van valami, ez annál tovább tart. Például nyolc évre van szükség a fénynek ahhoz, hogy a legfényesebb csillagról, a Siriusról a Földre érjen, vagyis amit éppen látunk, az a csillag nyolc évvel ezelőtti állapotát mutatja. Távlabbi objektumok esetében még távolabbra nézünk az időben. Például a Virgo halmazból a fény 50 millió év alatt éri el a Földet. Ahogy tehát a Virgo halmazt most látjuk, olyan állapotot tükröz, ami jóval az ember létezése előtt volt.

A csillagok nemcsak fényt bocsátanak ki, hanem másfajta sugárzást is, többek között rádióhullámokat. Ezek a sugár-

zások különleges távcsövekkel mérhetők, az így kapott adatok segítséget nyújtanak abban, hogy teljesebb képet alkothassunk a világegyetemről.

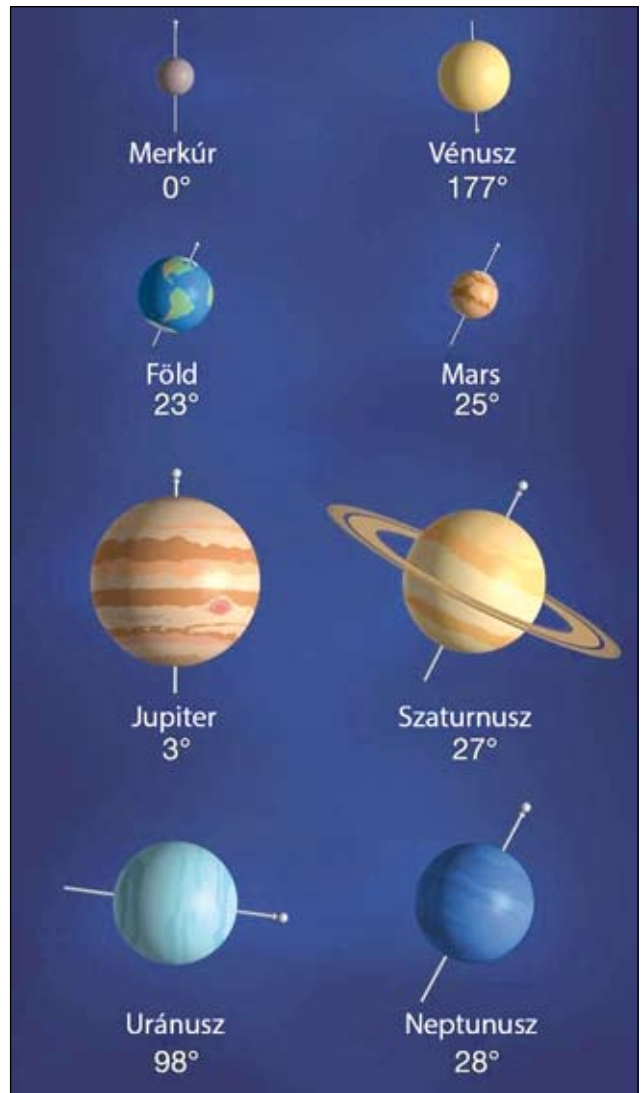
Jelenleg a legtávolabbi galaxisok, amelyeket egyáltalán észlelni tudunk, 13 milliárd fényévre – csupán 2 milliárd évvel az ősrobbanás után – vannak tőlünk. Elméletileg, ha elég távolra lát-nánk, szemtanúi lehetnénk a világegyetem keletkezésének.

Mekkora a Naprendszer bolygóinak tengelyferdesége?

A tengelyferdeség az adott égitest forgástengelyének és a keringés pályasíkjára merőleges egyenesnek a hajlásszöge.

A tengelyferdeség az alapvető oka annak, hogy a Földön egy adott pontban változnak az évszakok. Ha a Föld forgástengelye merőleges lenne a keringési síkjára (az Ekliptikára), akkor egy adott földrajzi hely egész évben ugyanannyi napsugárzást kapna.

A tengelyferdeség látványos következménye, hogy a sarkvidékeken (Arktisz, Antarktisz) hat hónapig tart a nappal (fehér éjszaka), illetve hat hónapon át a folyamatos éjszaka.

Hangyavilág

A hangyák az Antarktisz, Grönland, Izland és Hawaii kivételével minden szárazföldet benépesítettek. A szárazföldi állatoknak kb. a 15–25 százalékát a hangyák adják. Az ízeltlábúak törzsén belül a rovarok osztályának tagjai, ahol a hártvászárnyúak rendjén belül a fullánkossdarázs-alkatúak alrendjébe tartoznak. Nehéz elképzelni, hogy létezik biológus, aki fejből tudná az összes hangyaféleséget, hiszen **több mint 12 000 hangyafaj ismert**. Olykor a természetet is ide sorolják, de ez tévedés, mert ezek nincsenek szoros kapcsolatban a hangyákkal. Az összekapcsolásuknak azonban van alapja: mindkét faj különleges, jól szervezett, az emberek társadalmára emlékeztető együttes formákban él.

A hangyák szorosan összekapaszkodnak, majd hidat alkotnak magukból, ha egy „szakadékot” kell áthidalniuk

Tudtad-e?

- A hangykirálynő 20 évig is élhet, de a hangyamunkás csak 3 évig.
- Ha két hangya találkozik – ez nem egy vicc – akkor csápjajaikkal letapogatva egymást be tudják azonosítani, hogy egy „családból/bolyból” valók-e.
- A leveleket feldarabolják, megrágnak és kiköpik. Ezt viszik a bolyba, ahol ez a gombákkal együtt megerjed és így lesz kész a hangyaebéd.

Némelyik bolyban több millió egyed él, amelyek lehetnek steril nőstények (dolgozók), termékeny hímek (herék) és termékeny nőstények (királynő). Egyes hangyafajoknak katonáik is vannak, amelyek jóval nagyobb termetűek, emellett nagyobb fejvel és rágóval rendelkeznek, mint a munkások. A katonák többféle feladatot is elláthatnak, így például nemcsak az állam területének harcoss megvédésében, hanem a békés élet különböző munkáiban is jeleskednek: ha pl. a maggyűjtőhangyák közé tartoznak, akkor a maghámozói beosztás az övék, de kapushangya – vagyis portás – is lehet belőlük, a ki-be közlekedők ellenőrzésének és a rossz szándékú idegenek szag alapú kiszűrésének feladatával. A hangyaállamban rendszerint egyetlen királynő

van, de vannak fajok, ahol hármát-négyet is el-tart a társadalom.

Miben rejlik az erejük?

A hangyák akár a súlyuk 100-szorosát is elbírnák. Ennek az az oka, hogy izmaik a testükhöz képest rendkívül vastagok. Abban az esetben, ha az emberek izomzata is így épülne fel, akkor mi 4 és fél tonnát tudnánk a fejünk fölé emelni, ami három autónak felel meg. A hangyák már 130 millió éve vannak jelen a földön, amihez képest az első primitív ember 2 millió éve fejlődött ki. Érdekes, hogy amikor eltaposunk egyik társukat, akkor az olyan szagot kezd magából árasztani, ami egyfajta riasztóként működik.

Mi az „élő bődön”?

Egy svájci biológus, **Auguste-Henri Forel** (1848–1931) szociális gyomornak nevezte a hangyák begyét, hiszen a rovarok a felvett tápláléknak csak kis részét emésztik meg, a többit megőrzi a begyükben és hazaviszik a többieknek. Ettől azonban még nem válnak bődönöké. Erre a címre egyedül a mézgyűjtő hangyák érdemesek. Az ő éléskamrájuknak mennyezetén ugyanis gyakran egymás mellett függnek a munkáshangyák, akár a denevérek, gyakran hónapokon át, a potrohukban rengeteg mézzel. A mézet többnyire a tölgyfa gubacsáról gyűjtik össze, majd a bődönnek kinevezett dolgozókba

tömik. A cél, hogy amikor elfogy az egyéb táplálék, akkor biztonságban ott legyen számukra a tartalék méz. A szegény, agyontömött dolgozók persze mozogni sem tudnak, amíg a többiek ki nem szívornyázzák belőlük a finom édességet, de eddig még egyik csoportjuk sem kezdett emiatt sztrájkba.

Tudtad-e?

Ha egyik levélről a másikra akarnak átmászni, de túl nagy a rés a kettő között, kénytelenek kitalálni valamit. **Ilyenkor láncba rendeződés helyett sokan összekapcsolódnak, tökéletes hidat kialakítva ezzel.** Ezt ízelt lábaik segítségével tudják megvalósítani, amelyekkel akár merőlegesen is képesek megállni szinte bármilyen felületen.

Rajzfilmhős hangyák

A hangyák gyakran főszereplői rajzfilmeknek vagy humoros grafikáknak. Íme a Jó Pajtás hangyás toplistája!

1. Egy bogár élete (1998)
2. Z, a hangya (1998)
3. Hangya Boy (2006)
4. Hangyabanda (1984)

A kis élőlények akár fejvel lefelé is képesek hatalmas terheket magukkal hurcolni. Ízelt lábaik segítenek nekik ebben

A hangyák ivási technikája különleges, behajolnak a vízbe

A három vándorló

Egyszer összekerült három jó eszű vándorló mesterlegény. Volt azoknak mindenük a széles világon, csak pénzüik nem. Pedig most nagyon kellett volna, mert az egyiknek az anyja igen nagy betegségbe esett. Már a faluvégi kis háza is ráment a patikára meg a doktorra, kocsira, rév-re. Törték a fejüket: hogyan tehetnének szert egy kis pénzre. Azt mondja végre az egyik:

– Tudjátok-e, hogyan lesz? Egertől Pestig nincs még egy olyan zsigori gazdag, mint itt a révész, akire anyám panaszkodik. Gondoltam egyet. Én kinevezem magam Szent Péternek. Te, komám, légy Szent Pál, te meg Szent János. Én eladom, ha kell, a csizmámat, köpenyemet. Annak az árán kerítünk valahonnan egy szép nagy halat, egy jó magosra sült nagy kenyeret meg egy kupa jó bort. A többit bízzátok rám.

Úgy is lett. Útba ejtették egy halász kunyhóját. Vettek tőle egy szép nagy halat. Aztán a sütő asszonytól egy kenyeret. A kocsmárosnál egy jó korsó bort. A sekrestyéstől kölcsönkértek egy nagy selyempalástot s két fehér inget. A palástot Szent Péter vette magára, a legöregebb vándorló, az ingeket meg a két másik; még süveget is nyírtak papírból, azt tették a fejükre. Mentek aztán a révészhez. Bekopogtattak.

– Szabad! – mondta a révész.

Az asztalon égett egy kis mécses. Péter megállt az asztal mellett. Pál az ajtóban, János meg a pitvarajtóban. A zsigori révész meg a még zsigoribb felesége ámul.

– Szent Péter vagyok a legöregebb vándorló –, ez itt Pál apostol, a harmadik meg, ott kinn a pitvarban, Szent János. Összecsapta a kezét a zsigori öreg. Azt mondja az asszony:

– Szent Isten! Honnan érdemljük mi ezt a nagy tisztességet, hogy a mi hajlékunkba eljön Szent Péter és Szent Pál és még Szent János is?! Aztán az urára förmedt:

– Siessen már, hozzon kend valamit! Jaj, lelkem, Szent Péterem, ne haragudjék, hogy nem tudjuk kellően kiszolgálni! Üljön le! Akkorára visszajött az öreg révész, hozott egy hitvány halat. Azt mondja, miközben odalöki a feleségének:

– Süsd meg! – Inkább főzöm – mondja az –, mert úgy nem fogy a zsír. Azt mondja erre Szent Péter:

– Adjátok csak ide! Pál szent komám, vidd csak ki ezt a halat Jánosnak, mondd, hogy áldja meg. Pál kivitte, de visszatérőben már azzal a nagy hallal jött be, amelyet a halásztól szereztek. Az öregek majd elestek, annyira megcsodálták a halat. Aztán az asszony megfőzte a halat. Jó lett volna így is, s elég mind az ötüknek. Pedig pusztán csak azt ették.

– A kenyér itt még nincs kitalálva? – kérdezte Péter. Erre aztán mégis hozott kenyeret az asszony, de olyan szárazat, feketét, mint a föld.

– Szent Pál, fiam! Vidd csak ki Jánosnak ezt a kenyeret, áldja meg ezt is! Pál kivitte, de ahelyett

is a szép nagy kenyeret hozta be. Az öregek csak nézték egymást.

– Ital nincs? – kérdezte Szent Péter.

– Halra való? Erre elővett az öreg révész egy rossz kancsót, abban volt egy kis bicskanyitogató. Azzal kínálta meg Péteréket. Szent Péter épp csak megszagolta. Kiküldte, s azt is megáldatta Jánossal. Mikor Pál bejött, volt bor is egy egész kupával, ihattak hasig! No, erre már csakugyan hitték a csodát az öregek. Addig nézegették egymást, míg nem az asszony csak odahajolt az ura föléhez, s azt súgta bele:

– Hallja-e kend? Van ott nekünk az a szakajtó aranyunk. Ne áldatnók meg azt is? Most még itt van Szent Péter. – De – mondta az öreg, már nagy hangosan.

– Jó volna biza! Az öregasszony be is hozta mindjárt a szakajtó aranypénzt. Szent Péter mindjárt elérte, mit akar vele.

– Eredj, Pali öcsém, mondd Jánosnak, áldja meg ezt a kis pénzt! János volt a legjobb szaladó köztük, ahogy átvette a szakajtó pénzt, megin-

dult vele tüstént szaladvást Egernek. Bejön egy kis idő múlva Szent Pál, azt mondja:

– Nagyon sikerült az áldás. Megyek, segíték. Azzal, kívül az ajtón, ő is uzsgyi neki, amerre a fű hajlik. Szent Péter vár egy kicsit, aztán felsőhajt:

– Megnézem már, aztán megáldom magam is, hátha attól még szaporább lesz! Kiment szép ájtatosan Szent Péter is, de mikor a pitvarajtóba ért, ő is csak azt nézte, merre van a másik kettő. Elsőbb helyeselték, de végül is sokallták már az öregek az áldást, azaz hogy az idejét. Kinézett az ember: ugyan mit csinálhatnak még. De már ő is csak úgy látta őket, akár én! Nem volt ott senkiféle, egy lélek se! Mellesleg már sötétült is. Szaladt be, mondani a feleségének:

– Jaj, jaj! Nincs pénz! Elvitte Szent Péter! Elvitte Szent Pál, Szent János! Most már hol keressük? Nagy messziről hangzott felelet:

– A pokolban!

(Illyés Gyula: Hetvenhét magyar népmese, Móra Ferenc könyvkiadó Budapest, 1974)

«Anyám, anyám, édesanyám,
Gyulainé édesanyám!
Én elveszem Kádár Katát,
Jobbágyunknak szép leányát.»

«Nem engedem, édes fiam,
Gyula Márton!
Hanem vedd el nagy uraknak
Szép leányát.»

«Nem kell nekem nagy uraknak
Szép leánya,
Csak kell nekem Kádár Kata,
Jobbágyunknak szép leánya.»

«Elmehetsz hát, édes fiam,
Gyula Márton!
Kitagadlak, nem vagy fiam,
Sem egyszer, sem másszor.»

«Inasom, inasom, kedvesebb inasom,
Húzd elő hintómat, fogd bé lovaimat.»
Lovakat befogták, útnak indultanak.
Egy keszkenőt adott neki Kádár Kata:
«Mikor e' színibe vörösre változik,
Akkor életem is, tudd meg, megváltozik.»

Megyen Gyula Márton hegyeken völgyeken.
Egyszer változást lát a cifra keszkenőn.
«Inasom, inasom, kedvesebb inasom,
A föld az istené, a ló az ebeké.
Forduljunk, mert vörös szín már a keszkenő,
Kádár Katának is immár rég vége lett.»

A falu végénél volt a disznópásztor:
«Hallod-e, jó pásztor, mi újság nálatok?»
«Nálunk jó újság van, de neked rossz vagyon,
Mert Kádár Katának immár vége vagyon.
A te édesanyád őtet elvitette,
Feneketlen tóba belé is vetette.»
«Jó pásztor, mutasd meg, hol vagyon az a tó,
Aranyim mind tiéd, a lovam s a hintó.»

El is menének ők a tónak szélére:
«Kádár Kata, lelkem, szólj egyet, itt vagy-e?»
A tóba megszólalt Kádár Kata neki,
Hozzája béugrék hamar Gyula Márton.

Kádár Kata

(ballada)

Édes anyja vízi bűvárokat küldött,
Megtapták meghalva, összeölelkezve.

Egyiket temették oltár eleibe,
Másikat temették oltár háta mögé,
A kettőből kinőt két kápolna-virág,
Az oltár tetején összekapcsolódtak.
Az anyjok oda ment, le is szakasztotta.
A kápolna-virág hozzá így szólala:
«Átkozott légy, átkozott légy,
Édes anyám, Gyulainé!
Életembe rossz voltál,
Most is meggyilkoltál!»

Kopeczy László

Kádár Kata

(parasztoratórium, részlet)

SZEREPLŐK:

KÁDÁR KATA
ÖREG JOBBÁGY
GYULAI
GYULAINÉ
MÁRTON
BORCSA
ORCZY BALÁZS
TROMBITÁS

Történik a tóköz fenekén

(Halvány derengés.)
(Kádár Kata fekszik, úgy tűnik, élettelenül. Üst-
dob dobban tompán, mintha lépések közeledné-
nek. Kata felszökken, a kútfa csigavonalán felfut,
a falhoz tapadva, feszülten hallgatózik. A dob-
banások elhalkulnak. A lányfeje mellére hull.)
(Szellemhang a mélyből: „Kata! Kádár Kata...
Katám.”)
(Odalenn megvilágosodik az árny: az Öreg Job-
bágy túlvilági figurája, rongyos lepelben.)

KÁDÁR KATA: (kiált) Apám! Édesapám! (Fut
le, hogy megölelje.)

ÖREG JOBBÁGY
(hátrál, leplebe burkolózik)
Meg nem ölelhet, kicsikém, karod,
Az vagyok...tudod...halott...
De kivetett az árok,
Hová hulló könnyed leszivárog.

KÁDÁR KATA
Nem sírok... Nem sír a bátor.
ÖREG JOBBÁGY
A könny, ha akar, buzog magától.
Nem látszik az orcán,
A keszkenő fehér gyolcsán
A forró szív beitta,
Setét lélekfenék titka.

KÁDÁR KATA
Apókám, kacagjak? Akarod?

ÖREG JOBBÁGY
Tenger kétségbeesésed takarnád,
Azt hiszed, megnyugtatói, te legszebb,
És majd megyek, visszafekszek,
Míg az angyal fel nem fú a porbul?

KÁDÁR KATA
Mi dolga a halottnak, mi dolgod neked itt,
Bár igazán könny ha csordul?
Még élek, ládd, a remény éltet.

ÖREG JOBBÁGY
Fagyott nap... Jeget melegít, s ilyen,
Hát épp azért jöttem, ládd,
Hogy magammal vigyem.

KÁDÁR KATA
A napom?

ÖREG JOBBÁGY
A reményed.

Szómagyarázat

jobbágy: tágabb értelemben minden olyan nem ne-
mes személy, aki a földesúrtól függő viszonyban él
oratórium: énekes-hangszeres drámai hatású mű,
illetve komolyzenei műfaj

Tragédia dalban elbeszélve...

...így hangzik a ballada elterjedt, iskolában
ma is tanított meghatározása. Éppen ezért ti is
tudjátok, hogy a műfaj több drámai jellemzővel
is bír, következésképpen nagyszerű alapanyag-
ként szolgálhat drámákhoz (pl. a tragikum, a
párbeszédes forma alapján). Kopeczy László
Kádár Kata című 1997-ben, a szabadkai Életjel
Kiadónál megjelent háromfelvonásos drámája
(verses parasztoratóriuma) nem új történetet
formál az egyik legismertebb népballadából,
nem a régít írja újra (sőt, közli is a szinte teljes
balladaszöveget saját műve előtt).

Az eredeti ballada érintetlen régiségében
marad meg, az író ehhez idomulva régiesíti
(vagyis archaizálja) saját stílusát, nyelvét, a tör-
ténetet azonban bővíti, mégpedig Kádár Kata,
Gyulainé és a régen halott Gyulai szemszögé-
ből írja tovább.

Az első felvonás, amelyből részletet is olvas-
tál, Kata meggyilkolása után veszi fel a történet
fonalát, és míg az eredeti szövegben leginkább
Gyula Márton és egy elbeszélő nézőpontjából
ismerjük meg az eseményeket, itt Katának és
halott édesapjának, a tóköz fenekén zajló pár-
beszéde közvetíti. Ebben a részben felsejlik a
ballada története a háttérben, de mivel annak
kimenete már ismert, ezért az olvasó számára a
két figura párbeszéde bír jelentőséggel. Az öreg
jobbágy arra próbálja rádöbbenteni lányát, hogy
a szerelem értelmetlen. Elég súlyos dialógus,
hiszen az apa éppen a boldogságot jelentő ér-
zelem hiábavalóságáról akarja meggyőzni Ka-
tát (itt azt se feledjük el, hogy már mindketten
halottak). Ha elolvasod Kopeczy drámáját,
meglátod, hogy sikerrel járt-e az öreg jobbágy,
ehhez csak meg kell nyitnod a lenti QR-kódot.

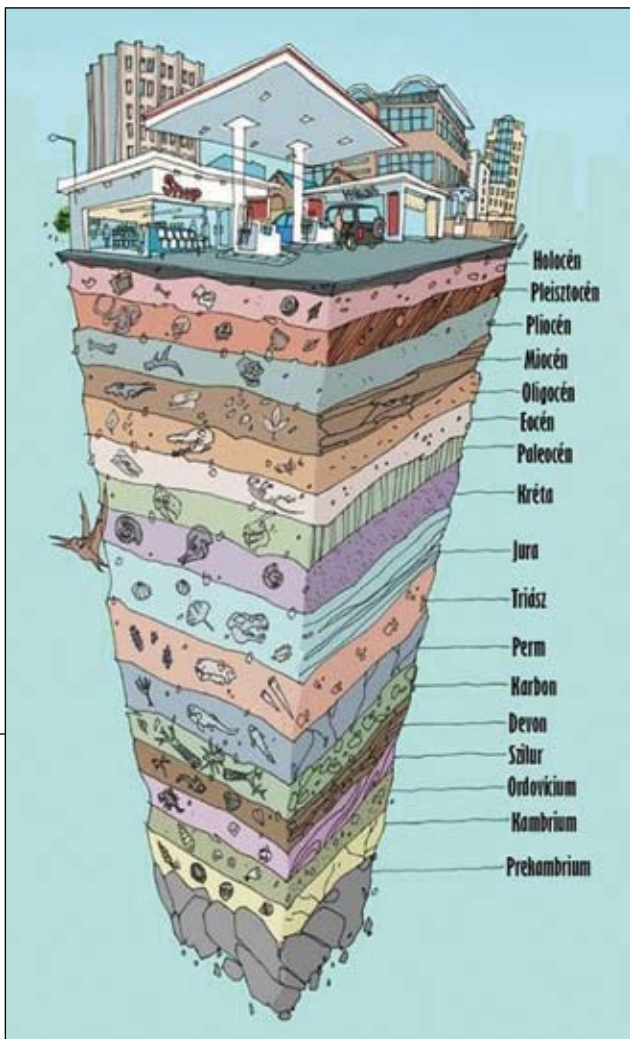
Említettem, hogy a másik két felvonás fő-
szereplője Gyulainé és Gyulai. A szerzői dön-
tés tehát kiiktatja Mártont a drámaszövegből
(legalábbis közvetlen megszólalóként minden-
képpen). Ha ezzel kapcsolatban hiányérzeted
keletkezett, javaslok, hogy **a ballada alapján
írd meg Márton fejezetét, tedd hozzá a ma-
gad negyedik felvonását, vagy dolgozd fel a
balladát Gyula Márton által elmondott mo-
nológ formájában.**

Herédi Károly

Hány korra osztjuk a Föld történetét?

1. ókor: **archaicum** – 2000 millió évvel ezelőtt kezdődött
prekámbrium – 1000 millió évvel ezelőtt
2. ókor: **kámbrium** (520 millió), **szilur** (440 millió), **devon** (320 millió), **karbon** (265 millió), **perm** (210 millió)
3. középkor: **triász** (185 millió), **júra** (155 millió), **kréta** (130 millió)
4. újkor: **terciér** vagy **barnaszénkor** (60 millió), **jégkorszak** vagy **dilúvium** (1 millió) és **jelenkor** vagy **allúvium** mintegy 15-20 ezer évvel ezelőtt kezdődött.

Honnan ered a szappan?

Szinte hihetetlen, de a legrégebbi szappanrecept háromezer éves. A Tigris és az Eufrátesz partján még olajból és hamuszírból főzték a tisztálkodószert. Nem sokkal később elkészült az első gyógyszappan, amely sötét, különféle olajokat és sört tartalmazott. A régi görögök agyagból, a rómaiak pedig bablisztból és szódából alkottak masszát, amit borral ittak át. Ez utóbbi nem volt éppen kellemes illatú, mint ahogy az a szappan sem, amelyet a magyar falvakban főztek sertézsírból és bőrkéből. Hatalmas fejlődésen ment keresztül az utóbbi években a tusfürdők piaca, méghozzá a szappanok rováására. A gyártók újabb és újabb termékei háttérbe szorították a régóta kapható klasszikus tisztálkodószereket. A divatos folyékony szappanok sok fürdőszobában felváltották a hagyományos, szilárd állagú szappanokat, pedig semmivel sem képesek többre azoknál. Az egyik legelterjedtebb

tévhit, hogy a szappan szárítja a bőrt, emiatt a legtöbben csak kézmosásra használják. Léteznek azonban olyan, természetes anyagból előállított különleges szappanok, amelyek a tökéletes tisztító hatás mellett az egyes bőrtípusoknak megfelelő ápolást is garantálják. A választékban minden bőrtípusú ember megtalálja a neki megfelelőt. A „dörzsiszappanok” a bennük található apróra őrölt növényi anyagoknak köszönhetően nemcsak tisztítják, hanem radírozzák is a bőrt. A természetes anyagokból készült, illatos szappanok az aromaterápia által az orrunkat is kényeztetik, a bennük lévő hatóanyagok ellazíthatnak, felfrissítenek.

TUDOD-E?

Miért nem keveri össze a százlábú a lábait?

Azért, amiért nem keveri össze sem az ember, sem a ló, sem más állat. Az élőlények évmilliókon át úgy fejlődtek, hogy minden porcikájuk megfeleljen annak a feladatnak, ami életük és fajuk fennmaradásához szükséges. A százlábú törzsét kisebb bemélyedések szelvényekre tagolják, s minden szelvényből egy-egy lábpár ered. A kisebbeknek 30, a legnagyobbaknak 346 lábuk van. Agyuk nincs, de testükön idegszál húzódik végig, ezzel érzékelhetik például testük helyzetét, és vezénylik lábaik szabályos mozgását. Ha ez az idegszál megsérül, előfordulhat, hogy a százlábú összekeveri a lábait, de akkor ez a százlábú beteg, és el is fog pusztulni.

A Nap fiai

Az Inka Birodalom

Az inka nép eredetéről szóló legendákat, mondákat a nagy krónikások tollából ismerjük. A számos eredetmonda közül a legelterjedtebb az Ajar (Ayar) testvérek legendája. Eszerint miután Viracocha megteremtette a világmindenséget, négy emberpár – a Nap négy fia és négy lánya – bukkant föl az Andok vidékén. Hosszú vándorlásuk után a közeli barlangokban letek otthonra, és innen népsítették be az Andok völgyeit. A viszontagságok során az Ajar fivérek közül csak egy maradt életben, Ajar Manco, aki a birodalom első uralkodója lett, felvéve a Capac nevet.

Az Inka Birodalom évszázadait három szakszra oszthatjuk fel: az államalapítás, a terjeszkedés és a hanyatlás időszakára. Az első időszakból kevés történelmi tény áll rendelkezésünkre. A későbbi birodalomalkotó nép ősei egyszerű földművesek lehettek, akik burgonya- és kukoricatermelésből tartották fenn magukat.

A birodalom tejhatalmú ura az „inka” volt. Az első uralkodó, Manco Capac hagyománya alapján az inkát a Nap gyermekének tekintették, aki maga volt a törvény és bölcsesség. Hatalmának gyakorlását tanácsadókból és kormányzókból álló testület segítette. Olyan nagy áhítat övezte, hogy csupán legközelebbi hozzátartozói, feleségei és nővérei voltak méltók, hogy személyesen érintkezzenek vele.

Bár a történészek szerint az inkák nem hoztak létre tipikus katonaiállamot, hódító tevékenységük mégis felülmúlt minden korábbi andesi kultúrát. A zsoldosokból és földművesekből álló inka sereg ütőképessége a számbeli túlerőben, a harc szintjén uralkodó vasszigorban, valamint az erődrendszerek kiépítésében rejlett. A háborúk nagy részének háttérében vallási indíték állt, melynek forrása az inka mint a Napisten földi helytartója hatáskörének kiterjesztése volt.

Az Inka Birodalom ereje az egységben rejlett. A jól kiépített úthálózat és a futárszolgálati

A természet motívumai

Az inkákat ámulatba ejtette a természet szépsége, környezetük állatai és növényei képzőművészetük főszereplőivé váltak

Az inkák csodálatos, bonyolult mintájú, színes szőtteket gyártottak. Gyakori díszítőelem volt a jaguár vagy a puma alakja. A gyapjút a hegyekben élő háziasított lámák és alpakák adták

rendszer biztosította azt, hogy a Cuzcóban székelő uralkodó parancsa a birodalom legtávolabbi szegletébe is eljusson. A hírvivők, avagy a chaskik naponta több száz kilométerre is eljuttatták a továbbítandó üzenetet.

Az utak és technika

Az inkák több mint 16 ezer kilométer utat építettek. Az utak toronyiránt haladtak, átszelve minden útjukba eső hegyet, szurdokot, erdőséget. Mindent a legrövidebb úton igyekeztek

Hitük szerint a világegyetemet Viracocha teremtette, minden az ő irányítása alatt állt

elérni. Szerpentint értelmetlen lett volna építeni, mert a kereket nem ismerték, a hírvivők gyalogosan, futva közlekedtek. A négy nagy tartományt az akár nyolc méter szélességet is elérő főutak kötötték össze. Ezeket végig hatalmas, hasított, faragott kőlapokkal burkolták, a kőlapok között pedig zúzott kővel borították.

Nem ismerték az állati erővel történő teherszállítást, a lovak csak a spanyol hódítókkal jelentek meg az Andokban. Nem használtak kötőanyagot a házak falának építéséhez, a szabály-

tan alakú köveket egymáshoz csiszolva rakták fel. Nagy gondot fordítottak az ily módon elkészült épületek felső szegleteinek domborművekkel való díszítésére. Ismerték az aranyat, de nem használták fémeszközöket.

Csomóírás

Az inkák nem tudtak írni és olvasni. Életük-ről különböző pontokon megcsomózott zsinórokkal, a **quipukkal** készítettek feljegyzéseket. Így fontos adatokat tárolhattak a jelentős eseményekről, törvényekről, népességükről, aranytartalékaikról stb. A színek, a csomók száma (a tízes számrendszert használták) és a zsinór hossza fejezte ki a csomóírás tartalmát. A quipukat könyvelési rendszerként is használták, ezek segítségével gyűjtötték be és tartották számon az adatokat. A quipukat futárok útján továbbították.

A totora „lovacska”

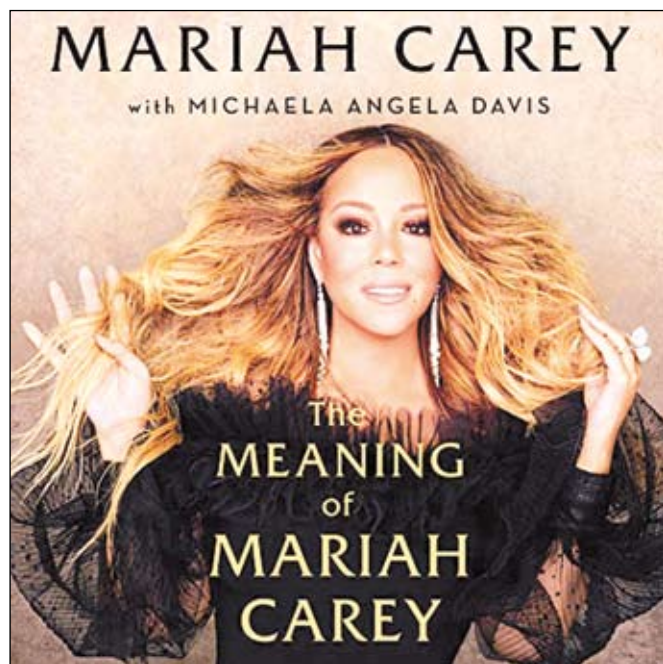

A totora „lovacska” az azonos nevű sásféle szárából készül, általában 4,5 méter hosszúságú csónakok. A totora Dél-Amerikában, azon belül is jellemzően a Titicacató partján honos palkaféle. A belőle fonott, csupán egyetlen személyt és halászfelszerelését elbíró lovacskákból a helyiek már 3000 éve merítik hálójukat a tó vizébe. A totora levele ezenkívül mindenféle használati tárgy és dísz tárgy alapanyaga is.

Huszonöt év

Huszonöt év, az egy emberöltő és pontosan negyed évszázad. Az alábbiakban huszonöt évet ugrunk visszafelé, majd ezt megtesszük még kétszer, közben pedig kiragadunk néhány zenéhez kapcsolódó momentumot.

A 25 éves lemez

A napokban jelent meg Mariah Carey memoárja *The Meaning Of Mariah Carey* címmel. A kötet számos érdekességet tartalmaz, állítólag a reklámkampány részeként az énekeső a kiadása előtti napokban közzétett belőle egy részletet, amiből az is kiderül, hogy 1995-ben, tehát 25 évvel ezelőtt, kitalált magának egy alternatív rockos, grungeos, punkos alteregót és ebben a zeneműfajban egy lemezt is készített, *Someones Ugly Daughter* címmel. Ezen elsősorban nem Mariah Carey énekelt, ezzel Clarissa Dane-t bízta meg, de ő írta a dalokat és háttérénekesként is részt vállalt. A lemez végül a Chick zenekar neve alatt jelent meg, és ez maradt az egyetlen kiadványa. Az album egyik dala a *Malibu*, klip is társult hozzá, amit Mariah Carey rendezett. A legnagyobb érdekesség az egészben, hogy Mariah Carey egy évvel korábban egy karácsonyi lemezt adott ki, 1995-ben pedig a *Daydream* című albumot, amellyel kicsit eltávolodott a pop hangzástól és közelebb került az R&B-hez. Rockról szó sem volt, mindig is főleg soul, R&B és gospel énekesek tettek rá hatást, valamint rapperek. Egyébként Mariah Carey az idén 50 éves.

ABBA-tars 50

Az ABBA svéd együttest 1972-ben alapította Agnetha Fältskog, Björn Ulvaeus, Benny Andersson és Anni-Frid Lyngstad. A zenekar neve, az ő neveinek kezdőbetűiből állt össze. 1974-ben váltak világszerte ismertté, amikor a *Waterloo* című dalukkal megnyerték az Eurovíziós Dalfesztivált. Attól kezdve éveken át uralták a különböző országok toplistáit. Nemcsak zenésztársak voltak, Agnetha Björnnel, később pedig Benny Anni-Friddel kötött házasságot. Mindkét házasság zátonyra futott, az ABBA pedig 1983-ban feloszlott. Addigra viszont rengeteg rajongóra tettek szert. Állítólag Sid Vicious, a Sex Pistols punkzenekar botrányos viselkedésű basszusgitárosa is nagyon

szerette az ABBA együttest. A rajongók sose bocsátották meg az ABBA széthullását, a zenéjük iránt manapság is nagy igény mutatkozik. Erre a legjobb példa a 2008-ban megjelent, ABBA dalokat tartalmazó *Mamma mia!* című film óriási sikere, valamint a tíz évvel később készült folytatásának népszerűsége is. Habár korábban a nyomás és az újabb ABBA-mánia ellenére sem álltak össze, ezt 2018-ban megtették. Ennek oka az, hogy különleges módon készülnek megünnepelni a megalakulásuk 50. évét. Az avatar szóra utaló ABBA-tars projektum a tervek szerint egy hologram turnéként valósul meg, de az együttes néhány új dallal is készül.

75 éve hunyt el Bartók Béla

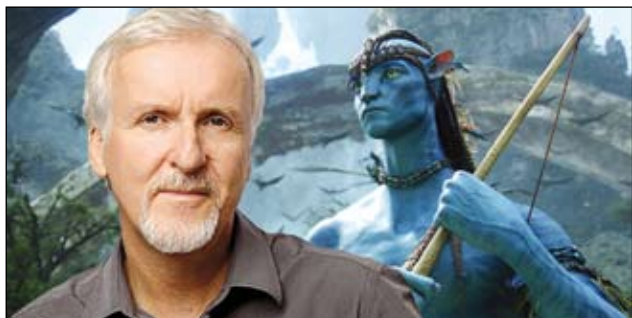

Bartók Béla
(1881. márc. 25 - 1945. szept. 26.)

Bartók Béla kiemelkedő magyar zeneszerző, népdalkutató, zongoraművész és zenepedagógus volt. Nagyszentmiklóson született és zeneszerető családban nevelkedett, a dédanyja pedig állítólag szabadkai származású. Bartók Béla csodagyerek volt, négyévesen hallás után bármit el tudott játszani a zongorán, akkor még egy ujjal, kilencévesen már komponált, tizenegy évesen a szerzeményeit elő is adta. Nagy érdeklődést mutatott a népdalok iránt, Kodály Zoltánnal társulva gyűjtésbe is kezdett. A népzene hatásai érezhetőek az egyetlen operáján az 1911-es *A kékszakállú herceg várán* is, amelyet a kritikusok elutasítottak, egészen 1918-ban mutatták be először, akkor is vegyes fogadtatásban részesült, 1938-ban viszont óriási sikerre tett szert. Ebből is látszódik, hogy Bartók Béla mennyire a kora előtt haladt. Az élete során zeneszerzőként, népzene-kutatóként, zongoraművészként és tanárként egyaránt maradandót alkotott. 1940-ban a háború elől Amerikában telepedett le, 1945-ben pedig New Yorkban hunyt el.

Összeállította: L. M.

Jól haladnak a forgatással

James Cameron rendező nemrég Arnold Schwarzeneggerrel videóchatelt. A barátságuk korábbra nyúlik vissza, a Terminátor első két része és a True Lies, azaz a Két tűz között című filmek kapcsán dolgoztak együtt. Ezeket James Cameron rendezte, Arnold Schwarzenegger pedig a főszereplő volt. A beszélgetésük során szóba került az Avatar is, amelyet 2009-ben mutattak be, most, így tíz év múltán pedig készül a második és a harmadik része is, valamint további két részt is tervezik. James Cameron elmondása szerint az Avatar 2. forgatása már le is zárult és az Avatar 3.-nak is kilencvenöt százalékkal megvannak. A rendező arról beszélt, hogy Új-Zélandon forgatták párhuzamosan mindkét filmet, de március közepén kénytelenek voltak leállni, mivel az új-zélandi kormány korlátozó intézkedéseket rendelt el a koronavírus-járvány megállítására érdekében. A munkát májusban folytathatták. A rendező azt is kifejtette, hogy szerencsésen választottak forgatási helyszínt. Ismerősek voltak a körülmények, hiszen itt forgatták az első filmet is, most pedig Új-Zéland a koronavírus ellen legjobban védekező országok egyike. A második rész premier dátumát júliusban további egy évvel halasztották el a járvány miatt, a tervek szerint 2022 decemberében mutatják be, a további három folytatás pedig 2024, 2026 és 2028 decemberére várható.

Film februárban

Billie Eilish talán a legismertebb feltörekvő fiatalnak számít, csupán tizenkilenc éves, de máris világhírű sztár, aki a jóval korosabb és tapasztaltabb zenészeket, szakembereket is elkápráztatta. Sokan úgy tartják, hogy ő képviseli a jövő zenéjét, holott csupán egy lemezt adott ki. A When We All Fall Asleep, Where Do We Go? tavaly jelent meg és számos díjat kapott. Mivel Billie Eilish zenei fejlődése, az élete és a berobbanása a világsztárok közé sokakat kezdett érdekelni, még tavaly megfogalmazódott az ötlet, hogy dokumentumfilmet készítsenek eddigi életéről, pályájáról. Ez minden bizonnyal elég gyorsan meg is valósul, hiszen már a jövő év februárjában bemutatnák. A film végigkíséri a gyerekkorát, megmutatja milyen, amikor nincs színpadon és azt is, hogyan zajlottak az albumának előkészületei. Billie Eilish sikeréhez nagyban hozzájárult a bátyja, Finneas O'Connell, akivel minden dalon együtt dolgoznak. Finneas elsősorban producerként és dalszerzőként vett részt Billie albumán, így a filmben az ő kapcsolatuk is kap egy fejezetet.

Akár folytatódhat is

Nemrég a Netflix kínálata az Enola Holmes című filmmel bővült. Ahogyan arra a címe is utal, a korábbi Sherlock Holmes-adaptációktól merőben eltérő Enola Holmes nem a híres detektívzenire, hanem annak szintén briliáns húgára koncentrál. A címszereplőt a Stranger Thingsből ismert Millie Bobby Brown formázza meg, aki kifejezte hajlandóságát további rész elkészítésére is. Az elmondása szerint a történet még messze nem ért véget és rajta egész biztosan nem múlik a folytatása. A színésznő azt is mondta, hogy Harry Bradbeer rendezővel remekül együttműködtek és már csak ezért is várja az újabb közös munkát. A folytatás ötlete nem teljesen légből kapott, hiszen az Enola Holmes kalandjait bemutató bestseller könyvsorozat, a hamarosan magyarul is megjelenő Az Enola Holmes rejtélyek, hat kötetből áll, és a film a legelső történetet dolgozza fel. Az eltűnt márká eseté már olvasható is magyarul.

Ő lehet Csingiling

A Disney néhány hónapja jelentette be, hogy tovább szélesíti a mesék és rajzfilmek által készített feldolgozások előszereplős filmes listáját, ezúttal a Pán Péterrel. Ezek után arról is elkezdtek érkezni a hírek, hogy kik fordulnak majd meg Sohaországban. Úgy tudni, hogy Hook kapitányt Jude Law játssza majd, Wendyt Ever Anderson, Pán Pétert pedig Alexander Molony. Nemrég arról is lehetett olvasni, hogy Csingiling szerepére Yara Shahidit választották ki, akit a 2014-es Feketék fehéren című sorozatból ismerhetünk, de láthattuk már a Sehország, illetve A Nap is csillag című filmekben is. J. M. Barrie skót író regényének újabb változatát David Lowery és Toby Halbrooks készíti majd, a címe pedig Pán Péter és Wendy (Peter Pan & Wendy) lesz. Az előzetes tervek alapján a moziban mutatják majd be, de a munkálatok még márciusban leálltak a járványhelyzet miatt.

1. jelige: Szilvi

Kedves Bizalmas sorok!

Tanácsra van szükségem, mert nem tudom, hogyan oldjam meg a barátnőmmel kapcsolatos problémámat. Negyedikes korunkban kezdtünk el barátkozni, és azóta, ő a legjobb barátnőm. Most nyolcadikosok vagyunk. A nyári szünetben azonban összevesztünk. Méghozzá a születésnapján. Fölköszöntöttem, és amikor megláttam, milyen állapotban van, azt mondtam neki, hogy hagyjuk abba a barátságot. Egy ideje cigizik, és inni is szokott a bulikban. Olyankor csúnyán viselkedik velem, kicsúfol. Próbáltam már beszélgetni vele erről az egészről, és akkor azt mondta, hogy abbahagyja. Sajnos nem lett belőle semmi. Minden maradt a régiben. Új társasága is van, akiket én nem kedvelek. Hívtam, hogy jöjjön velem, de lerázott, hogy nem ér rá, már van programja. Olyan rendetlen, faragatlan bunkó ez a társaság, semmi érdemesről sem lehet velük beszélgetni. Egy ideje iskolán kívül nem találkozunk a barátnőmmel, sőt az iskolában is a másik csoportba került. Mindennek ellenére nagyon hiányzik. Mit tegyek?

Válasz:

Kedves Szilvi!

Sajnos, nem sok jót mondhatok, ha abban reménykedsz, hogy a barátnőd inkább téged és a te barátságodat válassza inkább. Nagyon eltávolodtatok egymástól. Nem csak azért, mert nem tudtad elfogadni olyannak, amilyen lett. Általában, ha barátságáról van szó, fontos, hogy elfogadjuk a másikat olyannak, amilyen. De mit tehetünk akkor, ha az „olyan, amilyen” nem elfogadható számunkra, ha nekünk nem esik jól az a másik? Gondolkodj el azon, hogy a barátnőd miért is viselkedik így. Elsősorban a serdülőkori változások miatt. Serdülők esetében nagyon gyakori jelenség a kalandvágy, a kísérletezés, a korlátok kipróbálása, az, hogy kitombolja magát. Fontos az új társaság véleménye is, akinek az elismerésére vágyik az egyén. Valószínű, hogy előbb-utóbb fel fogja ismerni, hogy mi az értékes, mi a jó számára. Hogy értékelje, hogy van egy jó barátnője. Ha továbbra is hiányzik a társasága, maradj mellette, mert biztos szüksége lesz rád. De számodra nagyon fontos, hogy másokkal is építgessed, ápoljad a barátságot. Biztos, hogy akad még egy-két lány a környezetben, akivel jól megértitek egymást, akivel jól érzed magad, jókat beszélgettek az élet dolgairól. Nem szabad kizárólagosnak lenni a barátokat illetően. Párhuzamosan barátkozhatunk több személlyel is.

2. jelige: Simi

Kedves Bizi!

Hetedikes lány vagyok. Van egy osztálytársam, aki már 5 éve szerelmes belém, és ezt már milliószor megmondta. Nálam nem jött be. Szimpatikus srác, de én őt csak a barátomnak tartom. Ezt is már sokszor megmondtam neki, de nem akarja ezt elfogadni. Szerintem, közöttük hiányzik a kölcsönös vonzódás, a „kémia” ahogyan mondani szokták. Ha látja, hogy nekem valamelyik srác megtetszik, akkor megőrül, volt, hogy össze is verekedett a szimpátiámmal. Mit tegyek, hogy elfogadja, hogy nem vonzó „olyan módon” számomra, és az osztálytársammal továbbra is barátok lehessünk?

Válasz:

Kedves Simi!

Te valóban pontosan tudod, mit akarsz, és mit nem, legalábbis az osztálytársaddal kapcsolatosan, és ez jó. Legyél továbbra is következetes, és semmi esetre se sajnáld meg, és sajnálatból, vagy ne adj Isten, félelemből kezdjél el járni vele. Próbáld meg megmagyarázni neki, hogy te nem nyújthatod neki azt, amit ő szeretne. Továbbra is viselkedjél vele barátságosan, és ha következetes vagy ebben, előbb-utóbb biztosan elfogadja, hogy köztetek nem lehet szó többről. Ha továbbra sem fogadja el az elutasítást, amennyire csak lehet, szakítsd meg vele a kapcsolatot, és ne menjél ugyanabba a társaságba, ahol ő is ott van.

3. jelige: Tinilány

Kedves Bizalmas!

Én egy 13 éves lány vagyok, és nem tudom, mit tegyek az osztályommal. Nagyon idegesítenek. Amióta elkezdődött a sulis, azóta még jobban. A gond az, hogy az osztályomban van egy fiúcsapat, akik uralják

az egész osztályt. Zavarják az órákat, még így is, amikor két csoportban vagyunk. Mindig van valaki, aki felborítja a nyugalmat. Mi, akik jobbak vagyunk, nem tudunk odafigyelni. Korábban is gyakran miattuk járt rosszul az egész osztály. Most meg mind a két csoport is. Általában a tanítás előtt és a szünetekben cigiznek. Volt, hogy füveztek is, igaz nem a suliban. Erőszakosan viselkednek a lányokkal. A kicsiket is állandóan piszkálják a szünetekben. Minden hülyeséget kipróbálnak, még azt is beszippantják az orrukba, felszívják a por alakú szőrpöt, és utána tüszögnek, habzik az orruk-szájuk, öklendeznek. Én rosszul vagyok tőlük! A többiek röhögnek rajtuk. Nagyon elegendem van belőlük! Legszívesebben másik osztályba iratkoznék át, csak nincs hová. Kérlek, mond meg, mit tegyek?!

Válasz:

Kedves Tinilány!

Sajnos, a serdülőkor nem mindig egyszerű. Valóban nehéz helyzetben vagy, az osztályod is, de azt hiszem, az egész iskolai közösség is, ha egy ilyen vadulós társasággal kell együtt lenni hétről hétre. Igazad van abban, hogy ezek a fiúk nagy hülyeséget csinálnak, ami káros az egészségükre. Erre sajnos csak akkor döbbenek majd rá, amikor egészségügyi gondjaik lesznek. Nem gondolnak arra, hogy a por, amit felszívnak, egyben maros is, és félfő, hogy ha túlzásba viszik a dolgot, sérül az orr nyálkahártya, és a szaglőreceptorok is, és megtörténhet, hogy felnőtt korukban gondjuk lesz a szaglással, és az ízleléssel is, de az is megtörténhet, hogy mindennek a végeredménye az lesz, hogy állandóan taknyosak lesznek. És ekkor még a magatartási gondokról nem is szóltam! Hogy mit tehetsz te?! Azt, hogy nem hallgatsz és túrsz. Mond el a gondjaidat, hogy hogyan érzed magadat a fiúk miatt, mind a szüleidnek, mind az osztályfőnöknek, de ott vannak az iskolában dolgozó szakmunkatársak is, az iskola pedagógusa, pszichológusa is. Biztos, hogy a tudomást szereznek a fiúk viselkedéséről, megteszik a megfelelő lépéseket. Amit az osztályban megtehettek az az, hogy összefogtok. Megbeszélitek, hogy nem fogtok jókat derülni, amikor a klikk tagjai bohóckodnak, hülyeséget csinálnak, hanem ignoráljátok őket, folytatjátok a munkát. A fiúk azt a sok hülyeséget azért teszik, hogy a figyelem középpontjában legyenek. A tanulással, tudással, eredményeikkel a figyelmet, amire éheznek, nem tudják elérni. Ezzel a viselkedéssel szeretnék erősíteni gyengécske önértékelésüket és önbizalmukat. Fontos, hogy a hülyeségeiket ne jutalmazzatok a figyelmetekkel. Lényeges az is, az osztályfőnöki órán beszélgetsetek a gondjaitokról. Néha érdemes vállalni a kockázatot, és felszínre hozni a gondokat. Ha nem beszéltek róla, ha szőnyeg alá söpítek, vagy ami a legrosszabb, melléjük álltok és támogatjátok a hülyeséget, mert jó buliról van szó, akkor a helyzet csak még jobban elmérgesedik. Ma ezt csinálják, holnap valami komolyabbat, például fegyvert vagy igazi kábítószert hoznak az iskolába a buli kedvéért, a felnőttek bosszantásáért. Ti, az osztály többsége és a tanáraitok kell, hogy meghúzzátok a határokat, hogy meddig mehet el az erőszakoskodó csoport, mit túrtok el, és mit nem. Fontos, hogy a tanáraitok, az iskola megtegye a megfelelő lépéseket, hogy az iskola mindenki számára jó hely legyen, ahol jól és biztonságban érzi magát, ahol tanulhat, és ahol kibontakoztathassa képességeit.

Kérdéseitekre Bori Mária pszichológus válaszol
e-mail: bizalmas.sorok@gmail.com

FEJTSD MEG!

A POÉN 1. RÉSZÉ	LITER ... CROFT (TOMB RAIDER)	AMELY TÁRGY	ALAPTA- LAN GYA- NUSÍTÁS	CSOKO- LÁDE																										
MASZK																														
EGYIK APOSTOL FÉRFI- NÉV																														
KEZDŐ- PONT																														
EZEN A NAPON			MAKÓ KÖZEPE!																											
FLUOR SZÓRA- KOZO- HELY		TÖRÖK FIUNÉV PANASZ																												
NÉMET- ORSZÁG FÉLÓRA!			EMEL! A KÖZE- LEBBI			LOMB RÉSZE BŐR ÉS KÉN		BILIARD- ÜTŐ NÉMA ÖREG!		MAKKOS ERDŐ	KÁLIUM ASZTÁ- CIUM								KÉST KIFEN NÉMA ADÁSI											
					A POÉN 2. RÉSZÉ BEOSZ- TOTT																									
KERTÉSZ ... NOBEL- DIJAS ÍRÓ ESKÜVŐ																														
OMSZK EGYIK FOLYÓJA			BELSŐ- RÉSZE! HOLLAND FERFINEV (ARIE)			GRAMM ... SELIŠ- KAR ÍRÓ		KUTRICA MEG- JESZT			RÓMAI 50 ITTRIUM									PÉLDA NÉLKÜLI										
GAUSS PÉLDÁUL A TEN- GERPART		HEVENY LATIN KÉTJEGYŰ BETŰ					RÓMAI 1000 MEGSZÓ- LÍTÁS		FŰ, PÁZSIT RÉS, NYILÁS																					
																				A SZÉK KÖZEPE! KÖTŐSZÓ										
NORVÉ- GIA RÉSZ, NÉMETŰL						JELES OSZTÁLY- ZAT TŰZBŐL PATTAN														LUXEM- BURG ELIZA- BETTA										
KÉRDŐ SZÓCSKA SZÓFAJ		NŐSTÉNY HÍZÓ EME						OROSZ, SZERBŰL MÁLTA												EDWARD MAGYAR KÖZSÉG LAKÓJA (ALAPI)										
			NÉVELŐ DEHOGY!			MELY TÁRGYAK KAM- BODZSA														NEM IS FOLÉ! EURO										
OLASZ- ORSZÁG NITRO- GÉN		ESŐN ÁLL SZILÁRD.. FIZIKUS						AUSZT- RIA SULI																						
ALBÁNIA SVÉD- ORSZÁG			INDÍTÉK KILO- LITER			ÓSI SZA- VUNK MINDEN RENDBEN! OKÉ!														AMPER RÉGI BOR JELZŐJE JUPITER- HOLD										
SZÍNKÉP- ELEMZÉS																				TÖLTÉS- SEL REN- DELKEZŐ RÉ- SZECSE										

MEGFÉJTÉS: Látnom fiam hogy tegnap voltak itt a barátaid

Nem tudod letenni a telefont?

Ismerd meg a digitális detox fogalmát

Ahogy a testünknek, az elménknek is fontos, hogy néha kikapcsoljunk. Ilyen például, amikor sokat tanulunk és utána semmi mást nem akarunk, mint bambulni és semmi újat sem olvasni egy ideig, vagy bugyuta videókat nézünk, amihez semmi agymunka nem kell.

Viszont a folyamatos képernyő előtt ülés is nagyon fárasztó tud lenni, ha másnak nem is, de a szemünknek mindenképp. **Mindig a telefont bújuk, jönnek az értesítések, levelezünk a barátainkkal, képet szerkesztünk, videókat nézünk.** Ez mind szuper, de amikor azt látod, hogy a buszon is mindenki a telefonját bújja, pedig olyan gyönyörű kilátás nyílik a hegyekre, vagy amikor a szerelmespár egymással szemben ül, és a telefonját nyomkodja, akkor azért ki lehet ábrándulni a digitális világból.

Lehet, hogy ez egy kicsit kemény lesz, de ha nyolcvan évesen az unokádnak meséled majd az életed izgalmait, nem fogja érdekelni, hogy **hány lájkot kaptál egy képre.** Persze, nem kell számúznod a telefonodat, táblagépedet, csak hogy kicsit nyiss a kinti, való világra is.

Menj el bulizni, biciklizni, beszélj szemtől szembe az emberekkel, ne csak a telefon képernyőjén keresztül. Próbáld lecsökkenteni a telefonozgatás idejét, vagy legalább az értesítéseket kapcsold ki arra az időre, ameddig társaságban vagy, vagy ebédelsz.

Hidd el, sokkal teljesebbnek fogod érezni az életedet, ha olyan dolgokat is észreveszel majd, amiket a telefon képernyőjébe merülve nem biztos, hogy észrevennél.

A helyes hajmosás

A hajmosás mindannyiunk számára rutinszerű, hiszen hetente legalább kétszer megmossuk a hajunkat, de vajon biztos jól csináljuk? Összeállítottunk néhány lépést, amelyek jobb eredményt biztosítanak, valamint megemlítenek pár hibát is, amit hajmosás közben és után is lehet követni.

1. Sampon

Hajmosáskor érdemes a sampont kb. 2-3 percig belemasszírozni a fejbőrbe. Ezzel egyrészt a tápláló és erősítő hatóanyagokat a fejbőrbe juttatjuk, másrészt serkentjük a vérkeringést. **2. Balsam**

Érdemes használatuk előtt a hajból kinyomkodni törölköző segítségével a vizet. Dörzsölés, csavargatás nem javasolt, mert a sampon hatására kinyílt, a hajszálat külsőleg körbeölelő pikkelyek még nyitva vannak, a víztől felpuhultak jobban sérülnek, töredeznek, ettől jobban összeköcolódnak a hajszálok. A balsamot nyomkodó mozdulatokkal kell a hajon eloszlatni, majd azt simára fésülni. A balsamoknak ápoló és tápláló funkciójuk nincsen, kizárólag hajmosástól hajmosásig fejtik ki hatásukat, ezért rövid idő múltán alaposan ki kell öblíteni őket a hajból. Érdemes hideg vízzel öblíteni, mivel a hideg víz lezárja a nyitott szerkezetű hajszálokat.

3. Hajpakolás

A tápanyagban dús pakolásokat érdemes előszárított hajra felvinni, mert a vízzel telt tüszőkből nehezebben szívódnak fel a hatóanyagok. Komoly hajhullásos esetekben javasolt a teljesen megszártított fejbőrre felvinni a hatóanyagokat, így a tüszőben nincs olyan maradék víz, ami csökkentené a felszívódási időt.

4. Szárítás

A hajszárítást alapvetően a fejbőr védelmében találták ki, és akkor sem a tűzforró levegőt fújó gépet használjuk. Lehetőleg a még meg nem szárított hajat ne kezdjük el fésülni bontogatni, hiszen a hajunk ekkor még nagyon sérülékeny. Ügyeljünk az alapos szárításra, akkor is, ha az sokáig tart.

Esetleges hibák, amiket elkövethetünk:

1. Nem a hajtípusunknak megfelelő sampont választunk

Megveheted a piacon kapható legdrágább sampont is, sajnos nem sokat ér, ha nem használod helyesen. A fejbőr és a haj gondos átmasszírozása és az öblítés legalább olyan fontos, mint maga a sampon. A fejbőr soha ne körömmel dörzsöld, használd a puha ujjbegyedet.

2. Sok hajhoz sok sampon kell

Sokan jóval több sampont használnak annál, mint amennyire valóban szükség lenne, mert szeretik, ha jó sok hab képződik hajmosás közben. Pedig a hab tulajdonképpen ahhoz kell, hogy segítse a sampont „dolgozni” a hajszálokon és a fejbőrön, de ha túl sok képződik belőle, az megakadályozza, hogy a sampon kifejtsa a hatását.

3. Különleges adalékok mindig hatásosabbak

Léteznek olyan samponok, amelyek különleges adalékokat tartalmaznak, mint az olívaolaj vagy a kaviár. Ahhoz, hogy ezek a termékek valóban különbözzenek „közönséges” társaiktól, 1-3 százaléknyi különleges hozzávalónak jelen kell lennie bennük. Ez viszont azt eredményezheti, hogy a hajad egyszerűen telítődik 4-5 hajmosás után az extra hozzávalóktól.

Melyik volt előbb: a traktor vagy a kombájn?

A traktor a századforduló éveiben született, és az 1900-as években indult el hódító útjára.

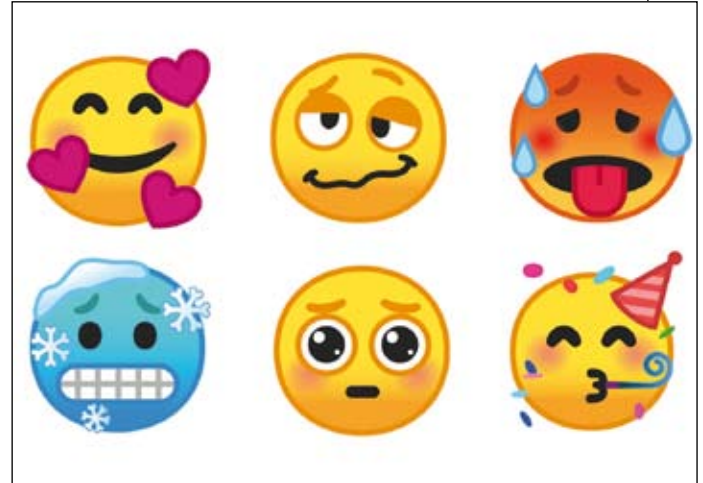
A gabonakombájn mintegy 2 évtizeddel később kezdett elterjedni. Valóság azonban az, hogy a mezőgazdaság gépesítésének kezdeti szakaszán, mintegy 60 évvel a traktorok elterjedése előtt, ez a gép már megszületett.

A gabonakombájnt korábban találták fel, mint a traktort, és gyakorlatilag hamarabb tudták használni is. Érthető módon az aratócséplőgép akkor még igen nehézkes volt. A gépeket 30-40 ló vontatta. A vágókerék hajtotta. Nehézkes formájával nem volt képes a mezőgazdaságot meghódítani. Használható géppé a könnyű belsőgészű motorok megszületése után vált önjáróvá.

Honnan ered a mosolyjel?

Saját állítása szerint 25 évvel ezelőtt **Scott Fahlman**, a Carnegie Mellon University professzora használta először az ismert jelsorozatot: kettőspont, kötőjel, zárójel :-). egy elektronikus üzenetben. A szakértők körében nagyjából teljes az egyetértés, hogy a smiley és a többi emotikon nagyban hozzásegítette az embereket ahhoz, hogy elektronikus üzeneteiket többlettartalommal lássák el, hogy közöljék azt a metakommunikációs* tartalmat, ami a pusztán szövegből esetleg nem jönne le. Fahlman 1982. február 19-én tette közzé javaslatát egy online üzenőfalon. „A viccek kísérőjének a következő karaktersorozatot javaslom :-). Elforgatva olvassátok.” A Carnegie Mellon szerint a profeszor smiley-jai innen terjedtek el más egyetemekre, majd cégekhez, és végül az internet terjedésével mindenkire eljutottak. Az elsőség kérdése nem vitatott, bár ahogy Fahlman mondja: „Nem talákoztam még bizonyítékkal, mely azt mutatná, hogy bárki előbb használta volna ezt a jelet. Persze nem kizárt, hogy másnak is eszébe jutott az ötlet – végső soron meglehetősen triviális.” – írta a professzor az egyetem kifejezetten a smiley-nak szánt honlapján.

* A nem nyelvi jelek használata a kommunikációs folyamatban. A nem szavak általi kommunikáció, vagyis minden jelzés ide tartozik, ami nem beszéd. Mimika, gesztusok, szemkontaktus, testtartás, proxémika (térközsabályozás), hümmögés, smiley stb.

SZÓLÁSMAGYARÁZAT

Vigyorog, mint a fakutya

A bután, feltűnően csúnyán vagy ok nélkül nevető emberre szoktuk mondani, hogy: vigyorok, mint a fakutya. A szóhasonlat eredete ma is vitatott, nagyjából két csoportba oszthatók a vele foglalkozó szakírók. Az elsőbe azok a magyarázatok tartoznak, amelyek a szőlés fakutya szaván valamely fából készült tárgyat értenek. Vannak vidékek, ahol a fakutya az a cölöp volt, amely a kocsik nekiütődésétől védte a házak oldalát, de néhol fakutya volt a csizmahúzó neve és a bogárnok cégére is. A második csoportba azok a magyarázatok kerültek, amelyek a fakutya fa előtagjában átvitt értelmet kerestek, mert a fa olykor az értéktelenség, a hitványosság jelképe volt. Eszerint a fakutya olyan kutya lehetett, amelyik nem ugat, csak vigyorog, ártatlannak tette magát, de valójában hamis és rosszindulatú. E magyarázatok közül talán az jár a legközelebb az igazsághoz, amelyik a nem rég még közhasználatú és széles körben fakutyának nevezett csizmahúzóval hozza összefüggésbe a szőlés keletkezését.

A horgászat

A lexikonok megfogalmazása szerint a horgászat a horgászok által űzött, a halak kifogására és a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló tevékenység. A halászatnak abból a válfajából alakult ki, amely a halat horoggal zsákmányolta. A halászati hagyományokkal foglalkozó kiadványokban meg a szakirodalomban véghorog, csapóhorog, fenékhorog, és még egész sor „horgos” elnevezéssel találkozunk. Ezekből a halfogási módszerekből fejlődött ki az a horgászás, amelyet ma ismerünk. Ráadásul ez a világ leg-tömegesebb szórakozásból űzött tevékenysége, és a hegymászás után a legköltésesebb. Számos válfaja ismert, és továbbra is újabbakat talál ki a szakma. Ez részben a versenyhorgászat miatt van, de a zsákmányszerzés ősi ösztöne is közrejátszott a horgászás fejlődésében. A komoly emberi kihívás, az ősi ösztönök, valamint a horgászpar újítókézségének együtthatásáról van szó.

A horgásztechnikák jegyzéke – akár szórakozásból, akár versenyszerűen történik – igen hosszú. Kezdvé a nálunk is jól ismert és sokak által alkalmazott úszóasztól és fenekezéstől, a peremfutó orsó széles körű elterjedésével a pörgetésig, a tájainkon is egyre gyakrabban alkalmazott legyező horgászatot át az újszerű módszerekig, mint amilyen a korszerű pontyozás vagy a feederezés. Aztán különálló – mondjuk így – horgásműfajként tájainkon népszerű a kutytyogtatás. Ugyancsak egyedi módszercsoportot alkotnak a tapogatás, a mártogatás és a görgetés. És ezek csak az édesvíziek, mert tengeri horgászat is van.

A versenyhorgászatról

A versenyhorgászatnak Anglia a szülőháza. A sportág később futótűzként terjedt át a kontinentális Európára, ahol a franciák, a belgák és a német horgászok is hamar megkedvelték, majd Olaszországban és a többi országban is népszerűvé vált. Az ötvenes évek elején Rómában megalakult a Nemzetközi Sporthorgász Szövetség (CIPS), majd 1954 nyarán Pármában bonyolítják le az első Édesvízi Sporthorgász Világbajnokságot.

Csillag László és Buzás Mihály

Kevésbé ismert, hogy hazánk sporthorgászai igen jól szerepeltek a világvérsenyeken. Jöjjen egy gyors felsorolás, a teljesség igénye nélkül! A hatvanas évek végéig, hetvenes évek elejéig – amikor kosárlabdázóink meg vízilabdázóink magasabb fokozatra váltottak – Jugoszlávia leg-sikeresebb sportolói a tekézők voltak, őket pedig a sporthorgászok követték. Az ország felbomlása után hosszabb pangást követően a pontyozó horgászok nyertek világbajnoki címet, majd a sorakozó utódállamok (Jugoszláv Szövetségi Köztársaság, Szerbia és Montenegró, Szerbia) első világbajnoki titulusait is rendre a horgászok szállították. Elsősorban a pontyozók, de klubcsapat világbajnoki címet szerzett úszózásban a

kruševaci Čigra, majd a Zenta csapata is. Egyéni világbajnoki címet Goran Gica Radović nyert. Azt is illik tudni, hogy az egykori Jugoszláviában a péterrévei Kecsege SHE úszózői voltak a királyok (Gödöllei Vince, Koliger János...), háromszoros országos bajnokok voltak, és kétszer képviselték az országot a Világ Kupában, pedig annak idején rendkívül nehéz volt megnyerni az országos bajnokságot. Legújabb gyöngyszeme vidékünk versenyhorgászainak, hogy a temerini Extra Carp Team megnyerte Magyarország bajnokságát. Ez nem csak a kettős állapotlársgággal magyarázható, hiszen erős mezőnyben kellett megnyernie a versenysorozatot. Sikerkült, ezért a jövőre Ukrajnában megrendezendő világbajnokságon Magyarországot – többek között – a temerini Balogh Tibor és Hunor, valamint Simon Csaba fogja képviselni.

Azt sem árt tudni, hogy tavaly a Dél-afrikai Köztársaságban megtartott Sporthorgászati Világjátékokat (olyan valami, mint az olimpia) Magyarország nyerte. A versenyhorgászok rangsorolása szerint (olyan, mint az ATP-lista a teniszben, amelyet Đoković ural) tavaly a magyarországi Csillag László volt az világ legjobb versenyhorgásza.

Kinek ajánlott?

Bárkinek, aki szereti és tiszteli a természetet, és hajlandó sokat dolgozni a sikerért. Kell hozzá kitartás, állóképesség, összpontosítást, helyismeret, pontosság és rendszeret, találékonyság...

Sem a versenyhorgászatnak, sem a szabadidős horgászatnak nincs sem alsó, sem felső korhatára.

bum

Tudtad-e?

A legrégebbi horog 12300 éves, Brandenburgból való, mamutagyar anyagú. Az akkori horgok 8-15 cm nagyok voltak, és csuka valamint harcsa fogására szolgáltak. A legrégebbi zsinórok rénszarvas inakból, lószőrből készültek. A horgászat előnye volt, hogy kisebb halakat is meg lehetett fogni, valamint télen a jég alól is lehetett horgászni. De! A jégen járás veszélye miatt csak felnőtt felügyelete mellett szabad. Világos?!

MILYEN HANGSZERT VÁLASSZAK?

Szájharmonika

A szájharmonikákat leggyakrabban a country, folk és blues zenével hozzák összefüggésbe. A szájharmonika egy nagyon praktikus hangszer – nem drága, nem követel semmilyen igényes gondoskodást, elfér a kabátzsebben is, és nem bonyolult megtanulni rajta játszani (egy kis tehetséggel még az önképző is megbirkózik vele).

A **fúvós hangszerek** kategóriájába soroljuk. A szájharmonika alapelve abban rejlik, hogy a játékos a lélegzetével (a levegő fúvásával és beszívásával) megrezegteti a kis lapocskákat (hangokat) a hangszer belsejében, és így keletkezik a hang. Manapság számos szájharmonika típus létezik: **diatonikus harmonikák**, **kromatonikus harmonikák**. A szájharmonikák kifejezetten sajátos csoportját a **melodikák** (billentyűs szájharmonika) alkotják.

Diatonikus harmonika

Jellemző műfaj: blues, rock, country.
Csak az egész hangok vannak rajta, egy

Néhány tipp, hogyan szólaltasd meg

A hangot például úgy tudod változtatni, hogy elfeled a hang útját, bezárod a kezed. Úgy, mintha egy poharat képeznél a szájharmonika előtt. Ettől öblös, tompa lesz a hang. Ezután, ha kinyitod a kezed, akkor szabadon, erősen szól. Ha lassan próbálsz ezt a zárást nyitást, akkor ugynevezett „vau-vau” hatást kelt. Ha pedig gyorsan ismétled a zárást-nyitást, akkor olyan lesz, mintha gyorsan rezegne a hang. Ez a „tremolo” hatás. Általában a hosszan kitartott hangok színesítésére szolgál.

konkrét hangnemre van beállítva. Hajlítással plusz hangokat tudsz kiejteni.

Kromatonikus harmonika

Jellemző műfaj: jazz, komolyzene

Minden hangot le lehet rajta játszani, bármely hangnemben tudod használni. Az egész- és félhangok között az oldalán lévő kapcsolóval lehet váltani.

Melodika

A melodika (vagyis billentyűs szájharmonika) a **szájharmonika és a tangóharmonika** keresztjezeként jelölhető meg. És pontosan ezért használják gyakran a melodika harmonikákat gyakorló hangszerként a jövőbeli tangóharmonika játékosok. Nem találkozunk azonban gyakran melodika harmonikán játszó személlyel, ugyanis ezzel nagyon kevesen foglalkoznak. Ezt a hangszert ma a reggae, ska vagy dub zenei stílusok dalaiban hallhatjuk főleg.

Láthatod, hogy a szájharmonika nem csak a blues és a vadnyugati filmek kötelező kelléke. Nagyon sokféle zenei stílusban használható. Ezt még jobban elősegíti az elektromos erősítő és torzítók használata.

Zenekari játék

Ha a diatonikus harmonikán egy zenekarban szeretnél játszani, egész sor harmonikára lesz

Hihetetlen, mégis igaz

Egy felfedezőnek megmentette az életét ez a hangszer az Amazonas őserdőjében. Elfogták a helyi őslakosok, és meg akarták ölni. Azonban ő elővette a szájharmonikáját, majd játszott nekik. Tetszett nekik a játék, ezért életben hagyták.

Kinek való? Zenészeknek, akik játszának egy új hangszeren. Kezdőknek, akik meg szeretnék tanulni zenélni. Ha szereted a blues zenét, akkor egy kiváló választás lehet a szájharmonika.

Mit kell csinálni? Fújni és szívni a levegőt a szájharmonika lyukain keresztül. Idővel szép hangokat fogsz előcsalogatni a hangszerből.

Mikor tudsz vele foglalkozni? Szerencsés esetben iskola után, otthon. Illetve addig is lehet, amíg valahol várakozol. Továbbá javasolt egy hely, ahova félre vonulhatsz, és koncentrálni a játékra.

Miért érdemes vele foglalkozni? A zenélés örömet okoz. Ha eljutsz egy megfelelő szintre, akkor gitár mellé kiváló szólóhangszer lehet a szájharmonika.

Hogyan lehet játszani rajta? Lehet hagyományosan. Ilyenkor csak fújni vagy szívni kell a levegőt a harmonikán keresztül. Gyerekkal lehet ilyen módszerrel játszani. Illetve van a bluesos stílus is. Itt meg kell hajlítani a hangokat. Ez természetesen nehezebb, azonban szebb hangokat lehet képezni.

szükséged különböző hangnemekben ahhoz, hogy alkalmazkodni tudj a zenésztársaidhoz. Például a country és bluegrass műfajhoz a zenészek legalább 2 diatonikus harmonikára van szüksége (egyre C-dúrban és egy másikra G-dúrban), mivel a country és bluegrass műfajokban többnyire C-dúrban és G-dúrban játszanak. Ha a szájharmonikához nyaki tartót is beszerzel, párhuzamosan játszhat egy másik hangszerrel is (a leggyakoribb kombináció: szájharmonika + gitár).

Híres szájharmonikás

Howard Levy a '70-es évek közepén indította el a diatonikus szájharmonika „forradalmát”, az általa kifejlesztett ún. „túlfújásos” technikával. Ennek helyes elsajátításával a 10 hanglyukú diatonikus szájharmonikán, teljes kromatikus skála is kiejátszható, így a zenei határok szinte megszűnnek.

Határok nélküli zenész, szájharmonika, zongora, és okarina művész. Zeneje a jazztól a pop, rock, világzene, latin, klasszikus, a folk, country, színházi és filmzenéig, szinte minden zenei műfajt átölel. Játéka abszolút egyedi és rendkívül virtuóz.

Bűnözőket eszik

- Hogy hívják azt a ragadozót, amelyik bűnözőket eszik?
- ???
- Gonosztevő.

Bátor kanál

- Hogy hívják a bátor kanalat?
- ???
- Merőkanál.

A hacker

- Mit csinál a hacker a börtönben?
- ???
- Letölti a büntetését.

Vitamin

A sas anyuka megkérdezi a fiókáit, mit szeretnének reggelire.

- Vércsét, vércsét!

Az anyuka elmegy, hoz nekik vércsét. Délben megkérdi, hogy mit szeretnének ebédre?

- Vércsét, vércsét!

Elmegy, hoz nekik egy vércsét.

Este nem kérdezi meg, hogy mit szeretnének, hanem minden szó nélkül elmegy, és hoz egy héját.

- De mi vércsét akarunk! Vércsét!

- Gyerekek, ezt is meg kell enni! A héjában van a legtöbb vitamin!

A kínai kabáttolvaj

- Hogy hívják a kínai kabáttolvajt?
- ???
- Jackie-t Chan.

A hasmenéses víziló

- Mit kell adni a hasmenéses vízilónak?
- ???
- Utat.

A gepárd

- Miért nem kaphat jogosítványt a gepárd?
- ???
- Mert nem áll meg a zebránál!

Állatkertben

Egy házaspár talál az utcán egy pingvint, de nem tudják, mit csináljanak vele, ezért odamennek egy rendőrhöz:

- Elnézést biztos úr! Találtunk egy pingvint. Mit csináljunk vele?
- Hát... vigyék el az állatkertbe!

Másnap a rendőr ugyanott találkozik a házaspárral, akik kézen fogva vezetik a pingvint.

- Miért nem vitték el az állatkertbe?
- Elvittük, sőt moziban is voltunk, ma pedig vidámparkba megyünk!

A százlábú

- Miért szomorú a százlábú?
- ???
- Mert mire felcsatolja a siléct, elmúlik a tél.

Denevérvacsora

A három denevértestvér útnak indul este vacsorázni. Megbeszélik, hogy egy kis idő múlva újra itt találkoznak. Visszatéréskor mindegyik érdeklődik, hogy a másik kettő mit evett. A nagyobbik tehénhúst, a középső szarvashúst. Az első kettő elcsodálkozva kérdi a kisebb testvérkéjüket:

- Veled, mi történt?

A kisebbik megszólal:

- Látjátok ti azt a falat, mert én nem láttam!

Miért?

Móricka és a szülei az olimpiát nézik otthon, épp a futóverseny kezdődik. Móricka megkérdezi:

- Apa, igaz, hogy csak az első három kap díjat?

- Igen, Móricka.

- Akkor a többi miért fut?

Ki segít?

- Pistike, az utóbbi időben egyre jobb és jobb osztályzatokat kapsz. Valld be, ki segít?

- Az okostelefonom! Elromlott.

Óceán

- Pistike, melyik óceán ez? - kérdezi a tanár a térképre mutatva.

A fiú mélyen hallgat.

- Így van! Ez a Csendes-óceán!

Jean

- Jean, megetette a papagájt?

- Meg, uram!

- És mivel?

- A macskával!

Mászik a kaktusz?

- Jean, mászik a kaktusz?

- Nem, uram.

- Akkor már megint egy sündisznót öntöztem meg.

Víz a halaknak

- Jean, adjon friss vizet a halaknak!

- De uram, még a tegnapi sem itták meg.

A kátrány

- Miért megy a kátrány focimeccsre?

- ???

- Szurkolni.

A pap

- Hogy jön ki a pap a templomból?

- ???

- Mintha mise történt volna.

Méhecske

- Miért nem hord a méhecske bakancsot?

- ???

- Hogy le ne tapossa a virágokat.

A négy COVID személyiségtípus

Érti a tudományt

Tagadja a tudományt

Nem érti a tudományt

Hisz a varázslatban

TÖRÖM A KOBAKOM

Csiga

Egy csiga beleesik egy 5 méter mély gödörbe. Hány nap alatt tud kimászni, ha minden nap 3 métert halad, de éjjel 2 métert visszacsúszik?

- a) 5
- b) 2
- c) 3

Tavirózsa

Egy tóban minden nap duplázódik a tavirózsák száma. A 30. napon teljesen betelik a tó. Mikor volt félig?

- a) 15
- b) 10
- c) 29

Malacok

Egy farmernak 10 nyula, 20 lova és 12 malaca van. Ha azt feltételezzük, hogy a lovak malacok, akkor hány malaca lesz?

- a) egy sem
- b) 12
- c) 20

Állatos

Égésítsd ki a közmondásokat a hiányzó szavakkal! Melyik állat a legkisebb?

- A) Bámul, mint az új kapura.
- B) Amelyik ugat, az nem harap.
- C) Kerületi, mint forró kását.
- D) Ne igyál előre a bőrére.
- E) Szemtelen, mint a piaci

Kavarodás

Összekeveredtek a betűk. Bogozd ki őket, s írd le az így kapott keresztneveket!

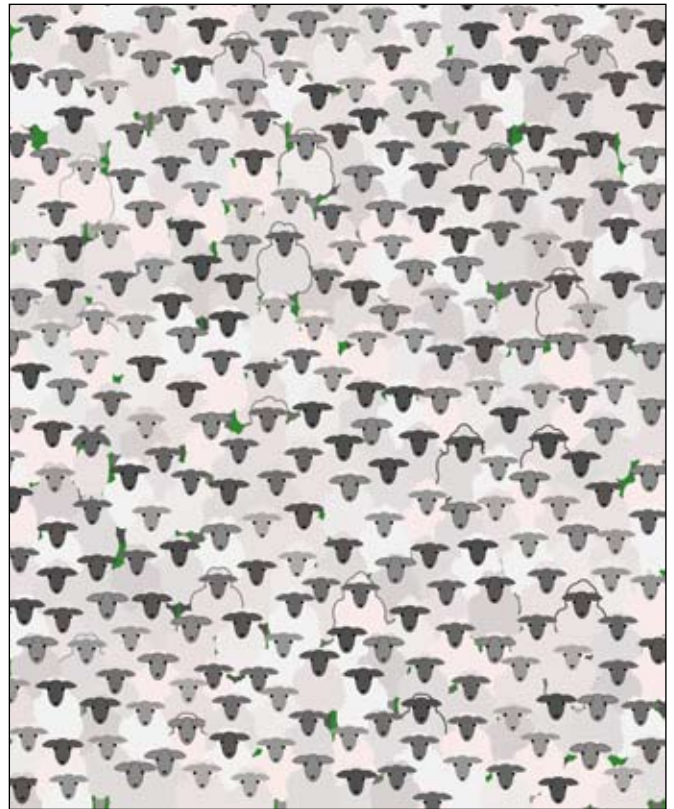
- A) ZGÜEDBEN
- B) ROBBLÁA
- C) IÓKNE
- D) MTSÁA
- E) JIUALANN
- F) ZÓLSÁL

Tudod-e, mit jelent?

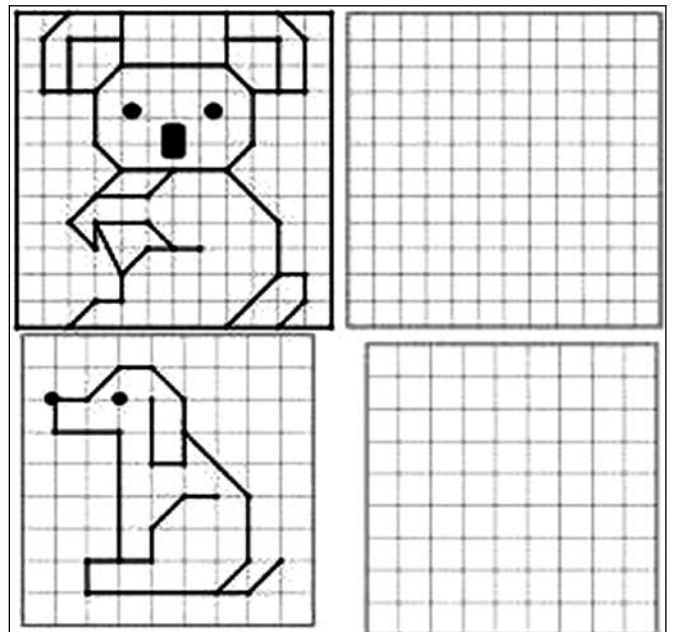
A nyelvújítás korában sok olyan szó is keletkezett, mely később nem maradt meg a köztudatban. Mít jelentenek az alábbi kifejezések?

- A) gőzpöfögészeti tovalökődönc:
- B) nyaktekerészeti mellfekvenc:
- C) megkönnyebbülészeti körguggolda:
- D) foltos nyakorján:
- E) orrfuvolászi négyzetrongy:

Találd meg a kecskét a birkák között!

Rajzoljunk!

Megoldás:
Csiga: c, Magyarázat: 1. nap 3 métert mászik, 2-t vissza: 1 méteren lesz. 2. nap 1 méter +3 méter -2 méter vissza: 2 méteren lesz. 3. nap 2 méter +3-at mászik= 5 méter.
Tavirózsa: c, Magyarázat: Ha minden nap duplázódik, akkor egy nap-pal korábban kellett a felénél lennie.
Malacok: b, Magyarázat: Attól, hogy azt feltételezzük, hogy a lovak malacok, még nem lesznek azok. A tények pedig nem változnak meg. Így a malacok száma 12 marad.
Kavarodás: Bendegúz, Borbála, Imőke, Tamás, Julianna, Laszlo
Állatos: borjú, kutya, macska, medve, légy
Tudod-e, mit jelent?: A) gözmozdony, B) nyakkendő, C) árnyékszék, D) zsiráj, E) zsebkendő

VERSENYFELHÍVÁS

3. Vállalkozz okosan! diákverseny

Verseny általános iskolás tanulók számára gazdasági-vállalkozói témakörben

A Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete a hagyományos Diák Menedzsment Bajnokság és a Fogyasztóvédelmi Diákverseny mellett harmadik alkalommal hirdeti meg a **Vállalkozz okosan!** diákversenyt az általános iskolás tanulók számára gazdasági-vállalkozói témakörben.

A verseny célja, hogy a felnövekvő generáció tagjai mielőbb elsajátítsák az alapvető gazdasági, vállalkozói, pénzügyi ismereteket annak érdekében, hogy felnőttként jobban eligazodjanak az üzlet világában, tudatos döntéseket hozzanak, és ez által is teljesebb életet élhessenek. A verseny hozzájárul a tanulók tudásának bővítéséhez, a csapatszellem erősítéséhez, a kreativitás és az innovációs készség fejlesztéséhez.

A verseny általános iskolás diákoknak szól (5-8 osztály). A diákok csapatban dolgoznak mentor (tanár) segítségével. A csapatok 2-4 főből állnak. Minden csapatnak egy üzleti tervet kell elkészíteni, melyben bemutatják ötletüket, vállalkozásukat.

Az ideai versenyre egy idegenforgalmi vállalat üzleti tervét kell elkészíteni (ez lehet szálloda, étterem, wellnessközpont, turisztikai szolgáltatásokat nyújtó tanya, turistairroda, utasszállító vállalat stb.)

A versenyre november 1-jéig lehet jelentkezni a következő e-mail-címen: menedzsment.bajnoksag@gmail.com. Itt fel kell tüntetni a tanulók és a mentor nevét, az osztályt, illetve az iskolát.

A részletes útmutatót és a segédanyagokat a felkészüléshez e-mailben küldjük ki a jelentkezőknek.

Tekintettel a vírusjárványra, a versenyt az idén elektronikus formában tartják meg, tehát e-mailben kell majd beküldeni az üzleti terveket.

A verseny szervezője a Vajdasági Magyar Pedagógusok Egyesülete, támogató az Emberi Erőforrások Minisztériuma, főszervező: dr. Muhi B. Béla.

2020 | OKT | 10 | 10:00 karantén kiadás

Sakktivity

ÉLŐ KÖZVETÍTÉS: Facebook

JÁTÉKOS SAKKVETÉLKEDŐ

HÁZIGAZDA: AGÁRDI GÁBOR

8 CSAPAT TELEPÜLÉS SZTÁR JÁTÉK

SZABADKA

#ChessConnectsUs
WWW.GLOBALCHESSFESTIVAL.COM

by Zsombor Rósa

BRASNYÓ ZOLTÁN RÁDIÓS MŰSORVEZETŐ	SZERDA ZSÓFIA ÚJSÁGÍRÓ	KOVÁCS NEMES ANDOR SZÍNÁRNYÉSZ	PESTI EMMA FESTŐMŰVÉSZ
PESITZ MÓNIKA SZÍNHÉSZ / JELMEZTERVEZŐ	SUTUS ÁRON MŰVELŐDÉSSZERVEZŐ	FACKOVIĆ MELISSZA RÁDIÓS MŰSORVEZETŐ	VARGA IVÁN JAZZ ZONGORA TANÁR / ELŐADÓMŰVÉSZ

logi cool, ZVONKO BOGDAN, CEM GAB, giprepret, MINAQUA

A helyes válasszal könyvet nyerhetsz!

Fejtsd meg a következő találos kérdésre a választ!

Hegyek között született,
etették a felhők.
Vízen élt csak, egyebet
sosem evett – s megnőtt.
Nyáron puha, mint a szél,
s házat visz hátán.
Kővé lesz, ha jön a tél,
s téged se bír el tán.

Betakar, ha meleged van,
s már nem izzadsz, csuda jó,
ha kijössz, a fogad koccan.
Mondd meg, mi ez?

A helyes választ legkésőbb október 15-éig küldd el címünkre. Levélcímünk: **Jó Pajtás, Vojvode Mišića 1., 21000 Novi Sad**. A választ elküldheted a jopajtas.szerk@magyarszo.rs e-mail-címünkre is. A neved mellett írd meg az iskolád nevét, az osztályt és a lakcímedet!

A Jó Pajtás megjelenését támogatja:

CIP – Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad

82+79(02.053.2)

ISSN 0350-9141

COBIS.SR-ID
16225794

Vajdaság Autonóm Tartomány

Magyar Nemzeti Tanács

KÉSZÜLT A MAGYAR KORMÁNY TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERIUMI TÁMOGATÁSSAL
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKARSÁG

Vajdasági magyar gyermeklap

■ Megjelenik a tanévben minden csütörtökön ■ Első szám: 1947. január 1. ■ Alapító (laptulajdonos): Magyar Nemzeti Tanács ■ Kiadja a Magyar Szó Lapkiadó Kft., 21000 Novi Sad, Vojvode Mišića 1., Szerbia ■ Igazgató: **Ókrész Rozália** ■ Főszerkesztő: **Varjú Márta** ■ Felelős szerkesztő: **Török Erna** ■ Grafikai szerkesztő: **Buzás Mihály** ■ Lektor: **Halász Csilla**
■ Állandó munkatársak: **Bori Mária, Herédi Károly, Koncz Erzsébet, Lukács Melinda, Major Evelin, Nagy Magdolna, Tóth Tamara** ■ Telefon: 021/457-100 ■ Kéziratokat és képeket nem örzünk meg és nem küldünk vissza ■ Terjeszti a Magyar Szó Lapkiadó Kft. terjesztőosztálya, telefon: 021/557-304, e-mail: plasman@magyarszo.rs ■ Dinárfolyószámla: 160-920019-57 Banka Intesa Novi Sad (feltüntetni: Jó Pajtás-előfizetésre!) ■ Előfizetés egy évre (kb. 38-42 szám) 2000 dinár (csak belföldi kézbesítéssel) ■ Előfizetés egy évre (külföldre): a postaköltség változásának függvényében (érdeklődni e-mailben) ■ Készült a Magyar Szó Lapkiadó Kft. Nyomdájában, Újvidéken ■ Jó Pajtás az interneten: www.jopajtas.com ■ Szerkesztőségi e-mail: jopajtas.szerk@magyarszo.rs

ás Liga • 8. Jó Pajtás Liga • 8. Jó Pajtás Liga •

